

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile trimise nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de AMURTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augentfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicarii
mai dese după tariful și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 284.

Brașov, Luni-Marti 25 Decembrie

1907.

Cătră cetitorii noștri!

Acum când ca ziar național românesc, ca primul și cel mai vechiu ziar politic și primul ziar cotidian al Românilor din monarhia habsburgică, am ajuns la etatea patriarhilor, ce am putea spune cetitorilor noștri în ajunul unui nou an de stăruințe și de lupte, pentru ca să-i convingem și mai mult despre curățenia sentimentelor noastre și despre țânta cea mare, ce o urmărim pentru binele națiunii și al patriei noastre.

A începe să arătăm ce-am lucrat și pentruce am stăruit în cei șapte-zeci de ani ai existenței ziarului nostru, ar fi pentru aceasta ocaziune nu tocmai potrivită. În timpul acesta îndelungat se reoglîndează din paginile ziarului nostru viața și nizuințele a trei generațiuni. Despre perioadele de luptă din trecut vom face amintirea convenită în numărul nostru jubilar. Astăzi ne vom mărgini a vorbi numai de rolul ce-l are „Gazeta Transilvaniei” în timpul de față și ce-i se impune după munca și stăruințele sale din trecut.

Așa a voit soartea, ca poporul nostru, după multe și mari jertfe, aduse pe altarul patriei și al națiunii, după-ce astfel a reușit a se ridica din starea lui de ilot la o viață mai demnă de omenime, făcând progrese însemnate pe toate terenele, să cadă din nou jertfă unor stări de lucruri din patria noastră, cari sunt contrare libertății și dreptății, de care în veacul nostru, fiecare popor din lume are dreptul de a se împărtăși.

„Gazeta Transilvaniei” a văzut timpuri grele și furtunoase, a văzut și timpuri mai bune și mai senine, niciodată însă pericolele și ispitele nu au cercat poporul nostru mai mult ca tocmai acum, când ar trebui să se bucure neîmpedecat de binefacerile libertății și ale culturii neamurilor.

Odinioară, când gema încă sub jugul iobăgiei, poporul nostru nu era atât de amenințat în viața sa sufletească ca astăzi în periodul nebunelor încercări de desnaționalizare. Luptele lui cu timpul au devenit tot mai grele, fiindcă, deși a înaintat mult dela 1848 încoace, n'a putut din cauza nenumeratelor piedeceri ce le-a întâmpinat să se întărească în cultură așa ca să poată ținea piept în toate privințele cu națiunile conlocuitoare de carece nici acestea n'au stat peloc, ci, având deja un mare avans față cu noi Români, au progresat și mai mult cu timpul.

E ușor de înțeles, că în asemeni împrejurări pentru noi Români numai o singură scăpare poate fi în învălmășala, ce s'a produs prin nizuințele nedrepte ale adversarilor noștri, mai tari și mai înaintați decât noi, și aceasta scăpare este sfânta legătură a frației naționale, pe care au sigilat-o părinții noștri prin jurământ pe Câmpul Libertății.

Mai trebuie să spunem, că după un șir de cele mai grele hărțueli și lupte pentru limba și naționalitatea noastră, în circumstanțele cele mai nefavorabile, am ajuns tocmai în aceasta privință într-o stare foarte amenințătoare prin aceea, că puterile noastre se slăbesc zilnic prin multele neînțelegeri și certe veninoase, ce desbină azi pe cărturarii noștri în cele mai multe localități, cari ar trebui să fie ca tot atâtea centre naționale, numai isoavre de sprijin și încurajare pentru poporul nostru, cel ce niciodată n'a avut mai mare lipsă de sfatul și de ocrotirea fiilor săi luminați?

Nimeni n'a resimțit mai mult ca noi cei dela „Gazeta Transilvaniei” aceasta tristă stare de lucruri, datorită de o parte prigonirii adversarilor, ear de alta parte slăbiciunilor noastre proprii. Totdeauna nizuința noastră a fost să împăcăm, nu se invrăjbm, să încurajăm nu se desmântăm pe cei ce la fapte bune și măntuitoare se angajau, să dojenim frățește, nu să insultăm pe aceia, a căror fapte și interpretări ni se păreau periculoase pentru solidaritatea neamului nostru, și pentru interesele noastre naționale, să fim indulgenți și iertători, nu răzbunători cătră frații noștri.

În viitor vom privi, și mai mult ca până acum ca o datorie a noastră, de-a stăruî pentru buna înțelegere și solidaritatea între frați, de-a stăruî în deosebi pentru reorganizarea forțelor partidului nostru național dela 1881, pe bazele adevărate.

Iată în scurte cuvinte partea esențială a programului nostru pentru viitor. Încolo va vorbi pentru noi, mai elocuent decât am putea să vorbim noi, colecția ziarului nostru dela înființarea lui până azi.

Rămâne acum ca la rândul său să-și facă datoria față de ziarul nostru și publicul român. Să și-o facă deplin și cu toată hotărârea și sinceritatea, ce-o pretinde marea și sfânta cauză, pentru care cu toții luptăm.

În această așteptare, deschidem noul abonament la „Gazeta Transilvaniei” pe anul 1908, cu condițiile de până acum, ce se pot ceti pe frontispiciul ziarului.

Redacțiunea.

Grăciunul în 1907.

În ajunul zilelor de reculegere și de înălțare sufletească ale Crăciunului, înainte de a încheia munca zilei, și de a ne apropia de sanctuarul familiilor noastre creștine, cari în noaptea aceasta vor avea parte de bucuriile ori de supărările, ce li le-au hărăzit soartea, să aruncăm o ochire repede asupra mării familii a națiunii noastre atât de mult cercate. Anul 1907 a fost pentru noi Români un an de mare cumpănă, fiindcă în decursul lui ni-s'au arătat semne pe firmamentul vieții noastre publice și naționale, cari au trebuit să ne facă să vedem și să cunoaștem, că încă nu s'au sfârșit suferințele noastre seculare, că încă ne așteaptă un șir de lupte din cele mai crâncene, câte le-am purtat pentru limba și viața noastră, ca popor român, de când am fost plântăți pe pământul patriei noastre străbune.

Semnele s'au arătat ca niște săgeți de foc în calea călătorului. Le-am zărit, le-am cunoscut oare cu toții înțelesul lor înfricoșat la începutul veacului al 19-lea de când divul Traian ne-a adus în acești munți și pe aceste plaiuri?

Dacă le-am înțeles și câți le-am înțeles, am trebuit să vedem în aceste semne degetul providenței, care ne dojenește să ne lăsăm odată de nimicurile, de vrajbele, ce ne încercă, ne slăbesc și ne istovesc puterile și să ne ridicăm iarăși cu gândul și cu

inima sus în sfera mărețelor dorințe și aspirațiuni ale strămoșilor noștri în veci neuitați, cari au jertfit avere și viață, pentru ca poporul român să ajungă a se bucura și el de libertate și de cultură.

Nici odată nu vom mai înțelege dacă nu vom înțelege acum, în oara a două-sprezecea, că trebuie să ne reculegem, și una și nedespărțiți să formăm o falangă puternică, care să spulbere toate fainele și credințele deșerte, lăpitate de dușmanii românismului, că poporul nostru dintre Tisza și Carpați n'ar mai avea voința și tăria de a-și asigura în această patrie a sa o cinstită și deamă esistență, ca individualitate națională, ca popor cu limba, obiceiurile, drepturile și cultura sa proprie.

Am pornit și am înaintat cât am înaintat pe calea cea bună și dreaptă a postulatelor și a aspirațiunilor adevărate. De ce a trebuit să se clatine rândurile oștirii combatanților noștri, de ce s'au lătit în aceste șiruri încetul cu încetul nedisciplina, frica și anarhia?

A fost fără îndoială mare năvala oștirii dușmane, ear combatanții causei noastre au mai avut să sufere de multe lipsuri și neajunsuri. Aceasta a mai fost și altă-dată așa. De ce strămoșii noștri cari n'aveau un legion de „inteligentă”, cum o avem noi astăzi, de ce ei în împrejurări cu mult mai grele — tocmai fiindcă erau prea puțin cei ce-și înțelegeau pe atunci chemarea și datoria față cu neamul

lor — de ce, zicem, acești bravi și viteji înaintași au știut în asemeni situațiuni grele să-și regăsească iarăși drumul cel bun și drept?

Fiindcă pătrunși de chemarea lor statornici și curagioși în luptă, în mânia tuturor asalturilor nimicitoare din tabera constrără, ei nu perdeau din ochi steagul ce conducea oștirea, steagul care le arată încătrău trebuie să-și îndrepte pașii și să înfrunte toate pericolele, ca să nu se piardă și să risipească puterea neamului.

Unde e steagul, pe care cu atâta speranță și mândrie l'am văzut făcând din nou la 1881 și anunțând hotărârea poporului român din Ardeal, Banat și Țara Ungurească de ași strânge rândurile în solidaritate, pentru a continua cu arma legii lupta pentru egala îndreptărire națională.

Acest steag desigur că stă încă sus. Cei-ce s'au grupat odinioară cu atâta însuflețire în jurul lui, vor putea acuși să-l vadă, când va dispărea negura, ce pare a se fi lăsat pe inimile și conștiințele noastre în anii de-sastroși.

Il vor vedea — pentru că vor trebui să-l vadă și să-l recunoască toți cu mic cu mare.

Aceasta o cer interesele de viață ale națiunii noastre, aceasta o pretind interesele patriei și mai pre sus de toate glasul timpului, care chiamă popoarele la măreața operă a culturii, prin care, urmărind neconținut marea ideal al păcii universale, să se pună temelii trainice fericirii lor viitoare.

Dieta ungară se va întruni din nou, Vineri în 10 Ianuarie st. n. Programul de muncă e deja alcătuit. Înainte de toate se va intra în discuția proiectului despre reforma legii impozitului direct, apoi se va trece la discuția bugetului. Guvernul crede că discuția la buget se va da gata în două până în trei săptămâni.

În preajma redeschiderei camerei politice vor ține conferință pentru a hotărî asupra atitudinii în chestia nouelor proiecte.

Clubul naționalist va ținea în ajunul deschiderei dietei de asemenea o conferință pentru a se înțelege asupra chestiunilor dela ordinea zilei.

Noul program al partidului național croat. Partidul național croat a ținut, sub presidenția fostului ministru croat Tomasić, o ședință publică, la care s'a stabilit noul program al partidului, care cuprinde următoarele puncte: 1) Aplicarea legii compromisului din 1868. 2) Incorporarea Dalmației la Croația. 3) Excluderea limbii maghiare din administrația Croației. 4) Înființarea unei școli militare și-a unei facultăți de medicină la Agram. 5) Conlucrarea cu Serbia, cu privire la chestiile naționale externe.

Cu acest program, partidul național croat voește să se prezinte la noile alegeri pentru dieta croată.

Viltoarele proiecte de legi ale guvernului român. Din București se anunță: Primele proiecte de lege, pe cari guvernul le va prezenta Camerelor după vacanță, vor fi proiectele de lege pentru Casa rurală, monopolul cărciumarilor și reforma administrativă. Comisiunea prefecturilor însărcinată cu elaborarea acestui din urmă proiect a terminat definitiv lucrările și le-a năntat ministrului de interne.

Numărul jubilar al „Gazetei“.

Ziarul nostru implinind cu ziua de 31 Decembrie 1907 stil vechiu ani 70 ai existenței sale, își va serba a șaptezecoa ani-versare.

Credem că nu putem să serbăm mai frumos și mai potrivit, după timp și împrejurări, această aniversare, decât pregătind un număr jubilar separat al „Gazetei Transilvaniei“ care va apărea în decursul lunii lui Ianuarie 1908.*)

Dorim, ca la redactarea și înfrumusețarea acestui număr jubilar să contribuie cât mai mulți dintre fiii luminați ai neamului nostru de pretutindeni, iar mai ales bărbății, cari au colaborat în acești 70 de ani la „Gazeta“ și se află încă în viață.

Li rugăm dar pe aceasta cale să binevoiască a ne trimite pentru numărul nostru jubilar câte un mic produs al ingeniului lor, lucrare de cuprins politic, științific, literar, social ori economic, etc., în proză sau în versuri. Și fiindcă nu putem să dăm acestui număr o extenziune prea mare, îi mai rugăm a ne da lucrări scurte.

Cei ce vor voi astfel să colaboreze la numărul jubilar al „Gazetei“, să binevoiască a ne transmite manuscrisele lor până la 31 Decembrie st. v. 1907.

Pentru ca să se poată lăși cât mai tare acest număr jubilar, am stabilit ca preț de abonament pentru el, suma de 1 euroană. Abonații „Gazetei“ îl vor primi eu prețul de jumătate. Abonamentele la numărul jubilar, rugăm, a se face până mult la 8 Ianuarie viitor. Numai trimiterea exemplarelor comandate până la acest termen o putem garanța.

Venitul curat al numărului jubilar al „Gazetei Transilvaniei“ îl destinăm pentru bibliotecile noastre populare.

Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Insufletirea poporului nostru pentru școala confesională. Inregistrăm cu plăcere numele a încă două comune, cari au votat cu însufletire întregire lefurilor învățătorilor conform noii legi școlare. Aceste comune, vrednice de laudă, sunt Ticvaniu mare și Prisaca. — Din comuna Ticvaniu mic se anunță, că s'au înlăturat inscripțiile românești de pe școala gr. or. română, înainte de a se fi făcut aceasta în celelalte comune învecinate. Poporul, neștiind de motivul acestei înlăturări, s'a împotrivit. A venit jandarmeria la fața locului, care, simțindu-se neputincioasă, se zice că ar fi cerut ajutor dela protopretore. Mulțumită calmității acestuia și conducătorilor din comună, jandarmii s'au îndepărtat. Dar nici inscripțiile n'au mai fost a doua zi pe școală. (?)

Reforma electorală în Ungaria va fi prezentată dietei, precum se anunță în mod oficial — pe la finele lunii Martie de către ministrul Andrassy. Noile alegeri se vor face în primăvara anului 1909.

Din camerele române. În ședința de Vineri senatul a votat, după primirea unor amendamente, cu unanimitate de 81 voturi proiectul de lege relativ la tocmelle agricole. Opoziția s'a abținut dela vot.

*) Văzând că unii sunt de părere că acest număr va apărea la Anul Nou, le atragem atențiunea, că din capul locului am anunțat, că va apărea în decursul lunii Ianuarie viitor. — R. d.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Științele ca revoluționare.

Cu toți trebuie să râvnim spre adevăr. În căutarea adevărului aflăm două prototipuri extreme, reprezentate în o tragedie alui Göthe: pe Wagner și Faust. Wagner înfățișează în retorta sa un amestec, din care vrea să formeze un om. Accentuează cu mândrie:

Was man an der Natur Geheimnisvolles pries,
Das wagen wir verständig zu probieren;
Und was sie sonst organisieren liesz,
Das lassen wir krystallisieren.

(Faust II, 2.)

Dimpotrivă, Faust, după ce s'a avântat prin toată sfera științelor, esclamă cu durere că nu poate ști nimic:

Habe nun, ach! Philosophie,
Juristerei und Medizin,
Und, leider, auch Theologie
Durchaus studiert, mit heissem Bemüh'n.
Da steh ich nun, ich armer Thor!
Und bin so klug, als wie zuvor!
Heiße Magister, heiße Doktor gar,
Und ziehe schon an die zehnen Jahr,

În ședința de Sâmbătă a camerei s'a terminat discuția pe articole a proiectului de lege al judecătorilor de ocoale și punându-se la vot, proiectul se primește cu 98 voturi pentru și 19 contra. După aceasta ministrul Morțun a depus pe biroul camerei proiectul de lege pentru învoelile agricole votat de cameră și amendat de Senat. După o scurtă discuțiune, camera votează proiectul cu unanimitate de voturi. Prim-ministrul Sturdeza, luând cuvântul, mulțumește camerei pentru sârguința, cu care a lucrat pentru discutarea și votarea celor două importante legi: a tocmellor agricole și a judecătorilor de ocoale, și urează deputaților sărbători fericite.

Camera și Senatul au luat apoi vacanță, anunțându-se viitoarea ședință pentru ziua de Joi, 10 Ianuarie v. 1908.

Arhieriei noastre și școala confesională.

Ca și în anii trecuți arhieriei bisericeilor gr. or. și gr. cat. române au lansat în ajunul sărbătorilor Crăciunului pastorale către credincioșii bisericilor noastre, insistând asupra însemnătății sărbătorii Nașterii Domnului nostru Ișus Christos.

Cu posta de astăzi am primit pastoralele I. P. S. Sale Metropolitului Ioan Meșianu și a P. S. Sale episcopului Ioan Papp al Aradului. În ambele se atinge și chestiunea ardentă a școalelor noastre confesionale, îndemnându-se în cuvinte părintești credincioșii la jertfe pentru școalele noastre, cari au de scop înaintarea neamului nostru în care și prin care trăim.

I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meșianu vorbind despre puterea cea mare și fericitoare a dragostei creștinești adresează următoarele cuvinte călduroase clerului și poporului din arhidieceză:

„Cea mai binevenită ocaziune de a ne arăta și prin jertfe dragostea noastră către fiica ei, școala noastră confesională, ni-o oferă noua lege școlară, articolul 27 din anul acesta, care, între altele, dispune și urcarea lefilor învățătorilor confesionali, conform împrejurărilor, în măsură mai mare ca în trecut, cerând și dela noi jertfe mai mari, dacă dorim a susține înșine școalele noastre confesionale. De aceea, când conducătorii voștri bisericești vor cere dela voi asemenea jertfe, să nu le denegați și să nu vă scumpiți, căci au de scop înaintarea bisericii noastre celei vii, înaintarea noastră a tuturor, înaintarea familiei noastre celei mari, înaintarea neamului nostru, în care și prin care trăim toți.

»Deși noi Românii suntem mai săraci ca alții, suntem însă mulți, și mai avem și noi un frumos număr de fruntași, avem și noi mai mulți proprietari, mai mari și mai mici, avem un număr mare de preoți și învățători, mai avem și un număr de demnitari bisericești și profesori, apoi diregători mireni, avem un număr frumos de avocați, medici, comercianți, meseriași și alți asemenea, cu stare mai bună, cari credem, că bucuros vor jertfi mai mult și mai ușor pe altarul bi-

sericeii și al școalei noastre, precum jertfesc și fruntașii altor popoare, convingși fiind, că numai prin asemenea jertfe vom putea ajunge și noi viitor mai bun și mai fericite.

»De asemenea credem, că vor jertfi ușor și cei mai săraci partea lor, mai ales dacă vor fi mai cumpătați în alte cheltuieli netrebnice, precum sunt: petrecerile costisitoare, beutura cea peste măsură și stricăcioasă, luxul sau plăcerea de a purta haine scumpe, și alte asemenea, de cari se ferească toți oamenii cu bună socoteală, ca de alte rele.»

P. S. Sa episcopul Aradului Ioan Papp vorbind despre bucuria creștinătății la pomenirea praznicului „sărbătorii venirii darului“ zice între altele:

»Când vă îndemn la aceasta, știu și eu, că seceta îndelungată din vara anului acestuia, v'a atins și pe voi în măsură mai mare ori mai mică, cum a atins o parte mare din lume. Știu, că în urma secetei, pământul n'a dat roada așteptată, care să acopere multe e trebuințe ale vieții omenești, și mai știu și aceea, că prin noua lege de încetământ ni se împun și alte greutăți, dar acestea toate nu au să micșoreze bucuria și vesolia sufletului vostru, pentru că darul și binecuvântarea cerească, ce s'a dat tuturor oamenilor prin venirea pe pământ a Mântuitorului nostru Ișus Christos, este cu mult mai mare și mai însemnat pentru sufletul creștinesc, decât toate bogățiile trecătoare ale lumii acesteia.»

Din sânul partidului ungar al naționalităților.

Correspondentul ziarului »N. Fr. Presse« (dep. sas dietal Gratz) dă un fel de dare de samă despre cele ce s'ar petrece în sânul clubului naționalist dietal. Aceasta dare de samă, fără îndoială datorită nu numai unor informațiuni particulare ci și informațiilor primite dela guvern, a fost publicată în numita foaie cu scop de a fi lățită cât mai mult în străinătate ca să sprijinească lucrarea neputincioasă a celor dela cărma Ungariei, prin care vor să zădărnicească mărrea acțiune de apărare a cauzei libertății popoarelor din Ungaria, inițiată de marele poet norvegian Björnsterne Björnson.

Cetitorii noștri trebuie să fie informați despre tot ce se dă în vileag în privința aceasta. Iată ce se scrie în »Neue Fr. Presse«:

»Repășirea deputatului Dr. Ioan Suciu din partidul naționalităților atrage din nou atențiunea asupra raporturilor, cari există în acest partid. Deputatul Suciu publică însuși o declarațiune, în înțelesul căreia repășirea sa este numai condiționată. El spune adevăr, că, dacă partidul va fi gata să se reorganizeze, voește să rămână și pe mai departe în partidul naționalităților. În același timp Suciu am'ntește că partidul naționalităților va ține în 10 Ianuarie n. o conferență în chestiunea reorganizării sale.

»Cauzele diferențelor, ce s'au ivit în partidul naționalităților, sunt de diferită

natură. Înainte de toate există frecări în însuși partidul Românilor. O parte a deputaților români a luat, din incidentul afacerii Vaida, în nume de rău deputatului Dr. St. Popp, că a făcut în dietă o declarațiune contra lui Vaida, deși Popp a fost autorizat de către partidul său, să facă aceasta. Alți deputați români sunt, în urma ocupațiilor lor, legați de casă și prin urmare nu pot lua parte la o acțiune parlamentară. Alții iarăși, precum deputatul Dr. V. Lucaciu, își dau silința, a aduce partidul într'o legătură mai strânsă cu guvernul. Intregul grup al deputaților români stă într'o legătură de tot laxă cu deputații sârbi, cari se abțin, în urma chestiunii alegerei de patriarh, dela orice acțiune politică și cari iarăși se împart în două grupuri: în grupul Sârbilor liberali, reprezentați prin dep. Dr. Polit, și în grupul Sârbilor radicali. Ceata deputaților slovaci și-a concentrat activitatea în timpul din urmă mai mult asupra organizării alegătorilor lor și conducătorii slovaci s'au abținut dela o acțiune mai vehementă, fiind descurajați prin condamnarea deputatului Juriga, unul din cei mai talentați deputați slovaci, și prin reglementarea fostului deputat ledliczka.

»Contactul grupărilor singuratiche între ele este afară din cale slab și din motivul acesta partidul naționalităților nu e capabil a iniția o acțiune mai cu efect, precum de altfel toate acțiunile lor de până acum — de pildă desbaterea proiectului legii școlare — s'au sfârșit cu un flasc trist.»

Ziarele maghiare publică în N-rul lor de ieri, niște declarațiuni ale deputatului s'ovac Milan Hodza, asupra situațiunii în partidul naționalităților.

Iată ce a declarat Hodza: Dep. Suciu și-a anunțat retragerea încă din luna Noemvrie. Suciu nu era mulțumit cu directiva partidului. Situația în partidul naționalităților a suferit o schimbare de când cu alegerea d-rului Vasile Lucaciu, de oarece el a căutat ca relațiunile dintre partidul naționalităților și Coaliție să devie mai pacifice. În această activitate a sa, Lucaciu a fost secundat de mai multe persoane, cari de mult timp propun împăcarea naționalităților cu Coaliția. Încă înainte de venirea la putere a Coaliției s'au făcut demersuri în această privință. În timpul din urmă însă, atitudine Coaliției în chestia reformei votului universal a produs mari nemulțumiri, cecece a întărit pesimismul aceluia, cari nu se încred în rezultatul acțiunii d-rului Vasile Lucaciu.

Dacă la dezbaterile din ultimul timp deputații naționalităților, n'au intervenit nici într'un fel, aceasta se datorește dorinței lor, de a nu zădărnici acțiunea deputatului Lucaciu. De altfel naționalitățile nu aveau nici un interes să împedecă votarea compromisului cu Austria. De acela partidul naționalităților n'a dat nici un concurs obstrucțiunii croaților. Prin urmare cele ce s'ar întâmplat în ultimul timp în partidul naționalităților, spune deputatul slovac, n'au fost un proces de descompunere, cum s'a susținut, ci a fost o simplă urmare a situațiunii parlamentare — partidul își suspendă se activitatea.

După ce se termină războiul de cucerire a Zulușilor de către Englezi, acum v'r'o 25 de ani (un războiu analog celui din anii trecuți cu Buri), regele Zulușilor veni să se închine împărătesei Indiilor, reginei Victoria. Monarchul Zull fu condus după obicei, să viziteze instituțiile și uzinele industriale mai importante din Londra.

Când acest suveran fu condus în atelierile marinei, unde munciau din greu sute și mii de aparate învârtite de mașini uriașe, cari puflăiau strânic, aparate tăind, sfredelind și modelând blocuri enorme de fier, întocmai cum ai frământa și ai modela un aluat: mirarea îl cuprinsese despre îndrăzneala, ce a avut, de a se împotrivi unei țări atât de puternice și într'un moment de inspirație spuse suitei sale: »Vedeți, de aici a împrumutat împărăteasa noastră puterea, cu care ne-a învins.»

În adevăr, regele Zulușilor spusese prin cele câteva cuvinte adevăratul isvor al puterii Angliei, spusese efectul cel mare al științelor de a subjuga puterile firei în serviciul omului.

Științelor trebuie să le mulțumim mășinele aprige, ce cu iuteala vântului ne transportă peste mări și țări. Științelor avem să mulțumim avântul cel uriaș al

industriilor; combaterea boalelor epidemice; cunoașterea falsificării alimentelor; cultivarea rațională a solului. Architectul, sculptorul, pictorul, poetul, dramaturgul, muzicantul, fără noțiuni de științe abia se pot ridica peste nivelul mediocrității.

Dar știința e și chiar ea însuși poezie. Oamenilor de știință li-se deschid orizonturi imense acolo, unde ignoranții nu văd nimic. Geologul mai multe observă pe o coastă pietroasă, decât ignorantul în o călătorie în jurul pământului. Pentru omni incult o picătură de apă nu face mult. Nu tot astfel pentru un chimist, pentru un fisician, cari știu, că de s'ar degaja repede forța, care unește moleculele și atomii picăturii ar fi în stare să producă un fulger.

Murmurul liniștit al părăului îl auzim de multe-ori, dar nu-l băgăm mai departe în seamă. Cel mult poetul îl demiardă câte-odată:

Și tăcere e afară,
Luminează luna, stele,
Mută-i noaptea, numai riul
Se frământă în petricele.

(Eminescu.)

Isprăvile năzuroase ale schimburilor repezi de temperatură, ale vânturilor și

STIRILE ZILEI.

- 24 Decembrie v.

Din cauza sfințelor sărbători ale Crăciunului, ziarul nu va apărea până Vineri sara.

Serviciul de Crăciun în biserică Sf. Nicolae. La executarea liturghiei de cără șorului bisericii Sf. Nicolae din Scheiul Brașovului prima și a doua zi de Crăciun își va da, precum aflăm, prețiosul d-sale concurs stimata d-nă Maria G. Dima, cântând partia de solo din »Irmosul Crăciunului«, admirabila adormire a Crăciunului G. Dima. Inceputul sf. liturghiei în ambele zile la orele 9 a. m.

Cazul profesorului de muzică Iacob Mureșianu. Nu se scrie: »Față de știrea a-largantă ce s'a publicat în »Lupta«, Vă rugăm a da oloc următor deslușiri: Ordonanța ministrului de culte și instrucțiune publică ce a venit la consistoriul din Blaj, cere ca profesorul de muzică dela gimnaziul de acolo să-și nostrifice diploma, iar până la nostrificare să înceteze a mai da oare de muzică și cant la gimnaziu. Pe baza aceasta i s'a notificat numitului dn. profesor, ca deocamdată să înceteze cu prelegerile și să se declare în termen de 15 zile, dacă vrea să-și nostrifice diploma sau nu. Măsura aceasta a venit pe neașteptate. Nu suferă îndoială că ordonanța ministerială, prin care se cere nostrificarea diplomei profesorului de muzică, s'a dat cu scopul de a șicana școlile noastre medii. Aceasta ordonanță s'a dat și câtră alte gimnazii românești. Avem știrea că profesorul de muzică dela gimnaziul din Năsăud a trecut ca preot la sat. Conzistoriul din Blaj însă va ști negreșit să dea răspunsul convenit la ordonanța amintită, care e nelegală. E nelegală mai cu seamă suspendarea prelegerilor de muzică și cant la gimnaziu — aproape echivalentă c'o destituire a profesorului — fiindcă diploma d-lui profesor I. Mureșianu este datată cu câțiva ani înainte de ce s'au aduse dispozițiile legale cu privire la nostrificare. D-sa încă dela 1878, adică de 30, de ani funcționează ca profesor de muzică. — Un șir de alții la Năsăud și în urmă — Blaj. De altfel dl Mureșianu, care a obținut diploma sa în Lipsca, o diplomă compusă în cei mai elogiosi termeni, nu mai încapce cea mai mică îndoială, că ar fi putut face cu ușurință orice examen de diferență, dacă ar fi fost de lipsă«. A. H.

Infintarea unei parohii și zidirea unei biserici ortodox-române în Viena. D-n Viena ni se scrie: Societatea pentru zidirea unei biserici și infintarea unei parohii ortodoxe-române la Viena a obținut, în urma permisiunii Majestății Sale Impăratului-Rege, d-la ministeriul de culte și instrucțiune, în întregire cu cel de interne dreptul de a se numi »Societate jubilară imperială«. Această societate, care numără peste 200 membri, are de scop să zidească, cu Impăratului, o biserică română greco-orientală în Viena, cea ce e îndreptățit prin marele număr de Români, cari locuiesc în Viena, precum și prin marea frecvență a Românilor la Viena; apoi este de așteptat că tocmai existența unei asemenea biserici va frecvența Românilor. Lipsa unei biserici românești la Viena, reasă și din aceea, ca capela din Löwelstrasse Nr. 8, clădită acum un an și trecută asăzi în proprietatea societății a devenit prea mică pentru a putea cuprinde pe toți credincioșii, cari vin să la parte la serviciile divine. Serviciul divin se ține în capela regulat în fiecare Duminică și serbătoare la

puvoaielor le observăm mai bine. Le cântă i poezii cu mai multă atenție:

...Cu vee: de vânturi veniră Norii... și neaptele făcură în văzduhuri Pulverea sură pe drum, și repezi vârtejuri urcată, Plină de șuer fugea de-a lungul șoselei, iar plopii Jalnic isbindu-se 'n vânt sporiua bănuielei spaimii. Vântul trânteste, gemând, și ușile tinzii și poarta Curții și șgudue stâlpi și șueră jalnic prin hornuri, Mupe cireșii 'n grădini și scarmă prin stogol de pae, Duce șindrile cu el și vr-coșcuri și stolari și frunze. (Coșbuc, după Furtună.)

Nl-se dau dese ocașuni să asistăm la scene de felul celor descrise și la altele, nu mai puțin caracteristice, când răul eară ni se pietricele mai dhai decât oamnei plății sau când acelaș rău, umflându-se în urma ploilor, rostogolește bolovani sdraveni, de să prăpădească lumea, pe unde ajung. De acestea vedem la restimpuri dese, dar nu mai cugetăm asupra lor, nu ne dăm seamă despre efectul, ce-l acumulează în curs de veacuri, de mii de ani! Abia știința ne spune, că isvorul pietricele, a cărui apă se furizează printre pietricele; părăușul cu apă rece; răul neastămpărat, încetul cu încetul mută munții și umplu și picurile Abia știința ne spune, că până mă picurile a ploae și înghețul rod

Il dimineața; de asemenea se țin și slujbe speciale pentru trupele române garnizionate în Viena. Societatea își dă toată osteneala să adune încât mai scurt timp mijloacele necesare, pentru a-și putea îndeplini scopul cât mai curând posibil. Rugându-vă să binevoiiți a primi odată cu multumirile noastre, expresiunea deosebitei noastre considerațiuni. Vă salutăm: președintele Lupu m. p., colonel i. p., secretar Cesar B. Popovici m. p., architect.

Comitetul bisericii Sf. Nicolae din Scheiul Brașovului a împărțit eri încălțăminte și haine la 254 copii și copile sărace în preț de peste 2700 coroane. Serbarea, la care au asistat membrii comitetului parohial, membrii corpului didactic primar și un număr mai mare de dame și femei, a fost prezidată de părintele Dr. V. Saftu, care a rostit un frumos discurs ocașional. Corul mixt al elevilor școlilor primare a executat, sub conducerea d-lui dirigent Stoicovici, în mod frumos, o rugăciune și o colindă.

Avansări în rezerva armatei comune. Intre rez-rviștii armatei comune, foști voluntari pe 1 an, cari au avansat cu 1 Ianuarie 1908 la rangul de subcolonești în rezervă, sunt și următorii români: 1) La Infanterie: Nicolae Comșa reg. 31, Ioan Crișianu 62, Dumitru Frâncu 31, Adam Damian 64, Vasile Magda 2, Nerva Oncu 51, Dr. Ioan Vuc 47, Dr. Sever Barbura 33, Iulian Brașovian 51, George Glava 43, Dr. Iustin Iuga 23, Iustin Petroșiu 37, Anton Ardeleanu 43, Dr. Ios Robu 33, Iuliu Calian 50, Cornel Piso la vânătorii împărătești din Tirol 4; 2) la artileria campestră: Iuliu Enescu la reg. de art. div. 8, Remus Cosma 36, Dr. Romulus Radu 21. La rangul de cadeți locuitori de ofițeri: 1) la Infanterie: Dr. Dușan Spărișiu 29, Andreiu Papp 101, Ioan Pantea 63 Coriolan Grădinar 43, Alex. Cenar 48, Ioan Stoian 43, Hugo George 49; 2) la artileria campestră Ioan Mutiu reg. de art. div. 36, G. Lupșa reg. de art. corp 12, Dr. Călin Brediceanu art. div. 21, Anghel Bena art. div. 36, Emanuil Cim 11, art. de corp 12, Dr. Virgil Bésan art. div. 21, Ioan Florian art. div. 38, Nicolae Corcea art. div. 20, Ioan Dorde art. de corp 6, Victor Babescu art. div. 16; 3) La artileria de cetate: Octav. Scalat 4, Dr. Roman Cislă. La rangul de cadeți: 1) la Infanterie: Victor Bolta 63, Andor Lupan 43, Victor Papp 63, Alex. Boifa 63, Augustin Sliam 63, Vasile Lăcea 63, Petru Dancu 51, Paul Scripcanu 41, Dim. Gavrilăscu 41, V. Taraba 87, Ioan Ember 63, Petru Ciucur 64, Oct. Filipan 63, Petru Manciu 43, Dr. Ioan Voștinar 37, Avram Sadeanu 51, Victor Ciurdar 63; 2) la artilerie: Dr. Liviu Turcu reg. art. div. 34; 3) la artileria de cetate: Francisc Roman 3, Nicolae Nestor 2.

Comitetul societății p. fond de teatru român a votat d-lui Zaharie Bărsan suma de 1200 cor. pentru turneul său teatral, ce-l va întreprinde zilele aceste, prin mai multe orașe din Ardeal și Ungaria.

Pentru masa studenților români din Brașov au mai contribuit d-nul Sava Luca din Satulung, 2 cor., pe lista de colecți 48 (Iosif Raffru, cf. II r.) d. Nicolae Nema, fost elev al școlilor noastre, a colectat într'un cerc de prieteni suma de 46 cor. 60 bani și dl Iosif Măriaș, protopop în Dobra, în loc de cununi pe scrierul regretatului notar din Gurasatului, Simeon Dragumir 10 cor.

Prim-ască generoșii donatori celor munți și sfarmă stânci. Aceleași lucrări cari pentru omul de toate zilele sunt mai puțin decât neînsemnate: devin pentru știință factori, ce transformă globul!

Științele își manifestă efectul și asupra cugetării în general, prin constatarea infinitului în spațiu și timp. Astronomia resoalvă în stele toată întinderea cerului. În spațiu nu este limită. Cugetul nostru poate sbura spre orice punct al boltei cereștii, poate sbura toldeauana, căci nu va întâlni frontieră. Orcare ar fi pedeca ce am imagina-o în calea spațiului sau a timpului: ori unde am pune graniță, minută sau clipă în cursul timpului: cugetul nostru sare imediat peste aceste pretinse bariere, continuându-și calea mai departe, pentru a nu se opri nicăiri.

Acelaș infinit îl întimpină chimistul în cercetările sale.

Spațiul infinit e sămănat cu lumi și atomi; cu lumi născânde, lumi mature și lumi în agonie; cu neguri gazoase, sori de hidrogen, sori oxidați; cu planete în formațiuni, sateliți înghețați și cometei desagrețati. În toți trăește atomul infinit. Forțele naturii se află pretutindeni în activitate; energia creațiunii rămâni constantă, neputând fi nici sporiță, nici mic-

mai călduroase multămite. — Direcțiunea gimn. gr. or. român.

Reuniunea română de muzică din Sibiu în adunarea sa generală extraordinară din 5 Decembrie 1907 și-a reconstituit comitetul în chipul următor: Președint, Dr. Miron E. Cristea, asesor consis.; director de muzică, A. Bena; secretar, Const. Dimian; cassar, E. Vinceleriu; econom, A. Crișan; archivar, P. Debu; membrii în comitet. Iulian Popescu; Dr. Tib. Brediceanu, și Sofroniu Roșca.

Vești bune din Basarabia. Se anunță din Basarabia că d-l Dicescu, consilier în Senatul rusesc, a cerut și obținut dela ministerul instrucției publice, introducerea limbii românești în patru școli din ținutul Chișinăului. Totodată Sinodul din Petersburg a autorizat societatea preoților din Basarabia de a scoa-e o revistă lunară în limba românească. Titlul revistei va fi »Luminătorul«, și ea va apare dela 1 Ianuarie 1908. Sinodul a mai incuviințat învățarea limbii românești, în obligatoriu, în seminariile.

Camera advocațială din Sibiu s'a constituit Sâmbătă după cum urmează: Președint Dr. Hans Bordan, vicepreședint Ioan A. de Preda, secretar Dr. Ludovic Kirchgatter, fisc Dr. Daniel Henrich, cassier Paul Theil, membri în comitet: Dr. Arnold Böck, Dr. Albert Arz, Dr. Oscar Kabdebo, Dr. Adolf Klein, Dr. Gustav Krasser, Dr. Liviu de Lemény, Dr. Octavian Rusu și Dr. Felix Schullerus. Membrii suplenți: Dr. Cornel Baumgarten, Dr. Vavile Dan, Dr. Wilhelm Greskovits și Dr. Verzár Ferencz.

În loc de felicitări de Anul Nou. Ca răscumpărare a felicitărilor de Anul Nou, pentru muzeul »Asociațiunii«, au contribuit următorii d-ni, cărora li se exprimă călduroase mulțumiri: Transport, 178 cor. Dr. Eugen Bran, avocat, și soția, Teaca, 10 cor., Alexandru Crăciunescu, Coceni, 3 cor., Dr. Ioan Lupaș, profesor, Sibiu, 5 cor., Nicolau Garoiu, avocat, Zernești, 10 cor., Avram S. Pecurar, protopop, Mercurea, 3 cor., Dr. Ioan Vescan, avocat, Teaca, 6 cor., Dr. Andreiu Pop, avocat, B. Huedin, 8 cor., P. Sever de Barbu, contabil, Reghin, 5 cor., Dr. Ambrosiu Chețianu, profesor, Blaj, 4 cor. Total 232 cor. Sibiu, în 5 Ianuarie, 1908. Prezidiul Asociațiunii: Iosif Sterea Șuluțu.

Un complot contra țarinei văduve. Se anunță din Petersburg că poliția a arestat 19 persoane acuzate că ar fi luat parte la un complot în privra țarinei văduve. Cu privire la acest complot, se comunică următoarele amănunte: La Moscova a fost arestată zilele acestea o femeie care face parte din nobilimea înaltă. La dânsa s'a găsit o cartă de intrare la Tzarskoe-Selo, la serbarea ce are loc acolo la 9 Ianuarie precum și un extras din ziarul »Novoie Vremia«, prin care se publică cumcă la 19 Ianuarie se va oficia un requiem pentru odiha sufletului reparațatei Maria Feodorovna, țarina văduvă. Atentatul contra țarinei avea să se comită în ziua de Bobotează. Țarina, care se află acum la Gaștina, avea să vie la Tzarskoe-Selo în ziua de Bobotează. Numele femeii arestate se ține în secret. Ea a fost transportată la Petersburg.

Izbucnirea Vesuviului. Din Roma se anunță, că după doi ani de pauză craterul principal al Vesuviului a reintrat în activitate Sâmbătă, aruncând cantități enorme de cenușe. Activitatea lui crește în

șorată. Ceea ce numim moarte sau anihilare, nu e decât transformare. Științele deci ne pun de-a dreptul în imperiul infinitului și al imortalității. Chimistul, geologul, astronomul călare pe infinit, surid de minusculele »istorii universale«, precum surid de genealogiile regilor sau de războaiele furnicilor.

Știință și religione. Cercetarea cauzei ultime — observă Flammarion — înadins nu zic »cunoașterea lui D-zeu«, pretenție absurdă în sine și vrednică de teologi infumurați, cercetarea originii energiei, ce susține, animează și cărmuește universul; a forței, ce lucrează fetundeni și totdeauna când naștere pretutindeni, ce ne frapează vederea, auzul și celelalte simțuri — această cercetare nu putea fi întreprinsă, nici legitim concepută, înaintea primelor descoperiri astronomice, fizice, chimice: înaintea lucrărilor lui Galilei, Kepler, Newton, Lavoisier, Faraday, Maxwell. Abia sunit doi secolii, de când ideea religioasă, liberată de idololatrii și mitologiei de tot soiul, de superstițiile ignoranței primitive, s'a putut înălța în cadrul evoluției științifice moderne.

Adevărata înțință absolută nu poate fi decât infinită, ori câte absurdități antro-

mod îngrijitor. Coloana de foc a atins înălțimea de 800 metri De eri s'a pornit lava din același parte, din care a pornit și în 1872. Lava s' a îndreaptă asupra localității Oroiana. În același timp cade și o ușoară ploae de pietri.

Lupta în contra alcoolului. Din New-York se anunță că cu începere dela Anul Nou a intrat în vigoare în orașul Aklagona o nouă lege antialcoolică. Până acum restauratorii aveau obiceiul ca după miezul nopții să verse în stradă berea rămasă nevândută și care nu mai putea fi pusă în vânzare a doua zi. Din această cauză aveau loc adevărate lupte de stradă între locuitorii, cari se încercau să adune berea vărsată. Noua lege ia măsuri pentru a evita pe viitor acest scandal. S'au asociat peste 25000 persoane la lupta în contra alcoolului.

Procesul măcelului dela Cernova. Din Rosenberg se anunță, că judecătorul Bela Denhovics a terminat instrucția în afacerea măcelului dela Cernova. Procesul se va judeca pe la sfârșitul lunei Februarie.

Un oraș amenințat de anarhiști. Din Madrid se anunță, că situația la Barcelona e cu totul neînștințitoare. — Viața comercială stagnează cu desăvârșire. Populația se teme de atentate și numeroase familii se pregătesc să părăsească orașul. Hotelurile sunt cu desăvârșire goale. O a doua bombă aruncată pe o stradă a putut fi ridicată din fericele înainte de a face explozie. Poliția desfășură mare activitate pentru urmărirea anarhiștilor.

Export de carne din România pentru Austria. Din Viena se anunță că primarul Lueger are intențiunea de a intra în tratative cu România, în vederea unui export de carne pentru Austria.

Războare sângeroasă în China. Foile englezești scriu: »In San-Francisco tată lumea e indignată fiindcă un neguțor chinez Lew Wui s'a refuzat în acest oraș după doi ani de absență și ș'a deschis iarăși prăvălia tot acolo unde a avut-o mai înainte. S'a auzit adică că Lew Wui, un băcan care părea un om pacinic, a săvârșit în absența lui o crudă războare contra unui inamic al lui. Înainte cu doi ani, în presara nunții sale el a primit o depeșă de cablu din China, în care i-s'a făcut cunoscut, că un anumit Lou-Que a ucis pe tatăl său, pe mamă-sa și pe frații săi cu singura excepțiune a unei mici sorcioare de patru ani. Lew-Wui și-a amănat nunta, a călătorit îndată acasă și a depus pe altarul casei un jurământ, că nu se va liniști, până când nu va omora pe ucigaș cu propria sa mână. Și acum începu să caute pe Lou Que. La urmărit până la Mexico și apoi iarăși îndărăt eară în China, la capul bunei speranțe și și apoi iarăși până la China. În fine a dat de el în satul Lungtus. Autoritățile l'au sprijinit în tot chipul. Pe piața publică a construit un eșafod. Lou-Que a fost silit să inghenuche și așa l'au legat încât nu se mai putea mișca. Înaintea mulțimei adunate mica fetiță (sora lui Lew-Wui) a fost dusă la eșafod, fratele i-a dat în mână un cuțit foarte tare ascuțit și fetița a tăiat nefericitului cu acest cuțit vârful nasului. După aceasta s'a apucat de lucru Lew Wui. El a tăiat lui Lou-Que bucată de bucată din corp până ce a murit. Acest spectacol chinuitor a durat mai multe ore și privitorii nu se săturau de a-l urmări cu ochii.

pomorfe și antropopate i-ar adauge teologia.

Adevărata religione, unirea spiritalului în căutarea adevărului, nu poate fi decât opera științei. Opera acelor spirite curajoase și desinteresate, cari se vor ști elibera de fătărnicie, de doctrine și prejudecăți false, și cari, de altă parte, nu vor cădea în ateismul miop și îngânfat al oamnelor superficiali, cari nu văd mai departe de vârful nasului. Opera acelor spirite sincere și iluminate, cari vor ști aplica toți ramii științei întru cercetarea constituțiunii intime a universului și a ființelor

Viitorul ne va instrua și sub acest raport.

»Educația întemeiată pe științe — zice Spencer — e deosebită de modul actual de educație prin faptul, că oferă și cultură religioasă«. Știința adevărată și religia adevărată sunt surori gemene — unite, a căror despărțire ar provoca imediat moartea amândurora. Cu cât e mai religioasă știința, cu atât prosperează mai bine. Și tot astfel religia. Cu atât crește mai bine, cu cât își întărește baza mai solid și mai adânc în științe.

Nu științele sunt necesare iese lipsa de cultură științifică dă naștere credinșil-

Procesul Moltke-Harden. Apărătorii lui Harden vor declara recurs contra sentinței condamnatoare. Cererea de recurs, care trebuie să prevadă greșeli de formă, a fost deja întocmită.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu« în înțelesul hotărârii din ședința dela 18 Noemvrie n. c. publică concurs pentru scrierea unei cărți cu titlul »Nutrirea vitelor«, sau »îmbunătățirea mijloacelor pentru nutrirea vitelor peste tot, și îndeosebi în anii de secetă«. La scrierea cărții să se aibă în vedere următoarele: I. Cu considerare la faptul, că mulți nutresc vitele rău, mai ales din lipsa de nutreț mult și bun, se va arăta cum ar trebui făcute: 1. Cultura fânășelor naturale (la șos și la munte); 2. Intocmirea livezilor măiestrite; 3. Cultura nutrețurilor măiestrite; 4. Cultura napilor de nutreț și a altor plante rădăcinoase; 5. Cultura plantelor, cari fac mari servicii în ani secetoși, arătând toate mijloacele indicate de știință referitor la modul cum trebuie să se ajute bunul econom în astfel de împrejurări grele. Se va da estensiune mai mare capitolelor 1 și 5. II. Cartea va trebui să aibă o estensiune de 3 coale format 8° mic. III. Va fi scrisă în limbajul înțeles de țaran. IV. Terminul concursului este 15 Maiu n. 1908. V. Premiul este de 100 cor.— Sibiu, 27 Decemvrie n. 1907. Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«. **Pantelion Lucaș** prezident. Vic. **Tordășianu** secretar.

Geruri mari în Boemia. În toată Boemia e un frig teribil, care produce mari stricăciuni. În orașe termometrul a arătat 20 grade și în unele locuri a ajuns la 22 grade. La granița Boemiei a fost un frig de 32 grade.

O sinucidere originală. Frumoasa telefonistă Luisa Grossman, din Berlin, în etate de 24 ani și-a pus capăt zilelor în împrejurări cu totul deosebite. Ea s'a închis în camera ei și când vecinii și poliția intrigați de lumina din camera telefonistei, pătrunseră cu forța înăuntru, asistară la o scenă cu totul sordidă și mișcătoare. Camera era feric luminată cu lumânări și împodobită cu flori. Intinsă pe o canapea, cu trandafiri în păr, Luisa Grossman zăcea ucisă de câteva gloanțe de revolver pe cari și le trăsese în piept. Cauza sinuciderei e o dragoste nenorocită.

Baile de abur ale sferei școlare vor sta închise mâine Marți, prima zi de Crăciun.

Calendarul Lumea Ilustrată. A apărut »Calendarul Lumea Ilustrată« pe anul 1908. Pe lângă bogata și interesanta materie ce conține, se atrage atențiunea și asupra nuvelei: *Ovântul de onoare și a Concursului de frumusețe.* De vânzare la toți librării și la editorul Ig. Hertz. Hotel de France, București.

NECROLOG. Romulus Ionascu ca fiu, Cecilia și Valeria ca fice, Mandia Ionascu ca noră și Ion Fillimon ca ginere, în numele lor și a tuturor consăngenilor anunță cu inimă înfrântă de durere încetarea din viață a prea iubitului tată și socru Teodor Ionascu, fost asesor orfanal și proprietar, întâmplată astăzi la 4 oare dimineața, după un morb lung, în al 86 an al vieții, provăzută cu sf. sacramente. Rămășițele pământești se vor așeza la repausul etern în

tății. *Acela e neregelios, care se retrage îndărâtnic dela studiarea universului. Suntem neregelios când neglijăm studiarea fenomenelor, totdeauna de rost adânc și disprețuim sau acuzăm cu pierdere de vreme pe cei, cari își jertfesc viața pentru cunoașterea minunilor firei. Noi suntem neregelios, ei sunt mai aproape de divinitate ale cărei soapte tainice le aud din toate depărtările, din toate colțurile naturii. Știința le evocă sentimente tainice, le inspiră darul liniștei sufletești și al fericierei.*

Noi? Rămânem epigoni — mici de fapte, mari de patimi. Ne împotrivim îndărăgii a cunoaște grandioasa arhitectură a cerurilor nemărginite și a microcosmului infinit, pe când ne pasionăm groaznic de nezbutille cutărei prințese. Criticăm cu pedantism ridicol disticoane grecești ignorând cu desăvârșire incomparabilul poem gravat de dalta vremii în straturile pământului.

Grăție științelor, azi nu ne mai rugăm la feteși, nu mai mulcomim, nu mai înblânzim mânia zellor prin jertfe de sânge. Nu mai credem în vârcolaci, cari mânăncă luna; nici în pești, cari țin pă-

cimenterul gr. cat. din Năsăud, Miercuri în 25 Decemvrie st. n. a. c. la 10 oare a. m. Fie-i țărâna ușoară și memoria neuitată!

Canalisarea în Brașov.

Cu privire la plânsoarea mai multor proprietari de case publicată de noi în Nr. 281 din 21 Decemvrie 1907, în care se zicea, că statutul pentru scoaterea apelor din curțile caselor s'a tipărit și împărțit numai în limba germană și cea maghiară, iar în limba română nu, primim din partea magistratului orașenesc următoarele răspuriri:

Statutul privitor la scoaterea apelor din case și din curți nu este încă aprobat de ministrul de interne.

S'a ivit însă necesitatea urgentă, ca acei locuitori, pe lângă ale căror case canalul principal din stradă era gata — și mai cu samă locuitorii din Strada lungă, din strada din dos și cei din Strada Fureilor, — să fie mai iute informați din ce material au să fie făcute canalele din curțile lor, cari mijlocesc conductul apelor din curți în canalul principal din stradă.

De aceea magistratul a adresat ministrului de interne o rugare și acesta a și încuviințat-o, ca și până la aprobarea definitivă a statutului, statul să poată fi pus provisoriu în praxă, deoarece și așa mari schimbări nu se vor face într'ansul.

În urma permisiunii primite din partea ministrului, fiindcă statutul în limba germană și maghiară era deja gata, s'a dat ordin a se tipări pentru locuitorii susnumitelor strade și a se introduce în mod provisoriu statutul, se înțelege de sine cu rezerva, că îndată ce va veni statutul cu aprobarea definitivă dela ministrul de interne, atunci întreg statutul să se tipărească de nou în limba germană, maghiară și română și să se împărtească poporațiunii orașului tipărit în toate trei limbile.

Alfred Schnell,
senator magistratual.

Sumița.

Omul, ca mașină de calculat. E fapt constat, că corpul omenesc cu mecanismul său organic admirabil, e cea mai perfectă mașină din câte există. Nici o altă mașină, fie cu vaporii, fie electrică, fie mânăta cu ori-ce forță motrice, nu are un coeficient atât de mare la valorisarea energiei. Omul e în același timp locomobil, automobil, mașină de sămănat, de secerat, mașină de scris, etc., și între altele și mașina de socotit cea mai perfectă, ceea-ce de sigur nu însemnează, că ori-ce om e calculator perfect și nici că e absolut infalibil în executarea calculelor. Din contra, la cele mai simple socoteli, la așa numitele operațiuni vulgare (adițiune, subtracțiune, multiplicațiune și diviziune) se comit adeseori greșeli înconștii, sau din neatențiune, sau din oboseala prea mare a creierului.

Pentru delăturarea inconvenientelor, ce rezultă din astfel de greșeli, s'au căutat și s'au aflat diferite proceduri de a proba corectitatea rezultatelor.

Probele obicinuite. Așa se aplică azi pretutindeni principiul comutativ și asociativ la probarea aditiunii. Adecă: după-ce am adunat coloana de numeri de jos în sus, și am scris rezultatul, mai sumăm încă

odată numerii de sus în jos și dacă rezultatul sumării ultime e identic cu cel anterior, socoteala-i bună. (Principiul comutativ: suma e independentă de ordinea sumanzilor). Sau, dacă coloana de numeri e prea mare, o împărțim în mai multe subcoloane, pe cari le sumăm separat și în fine sumăm sumele subcoloanelor. Împărțirea coloanei mari în subcoloane, fiind arbitrară, sumarea se poate face în diferite feluri, însă: rezultatul trebuie să fie același (principiul asociativ).

Pentru subtracțiune proba obicinuită e, că adăugăm diferența la subtrahend și dacă rezultă ca sumă minuendul, e bine de bine.

La multiplicațiune se procedează după principiul comutativ: repetăm multiplicațiunea schimbând rolurile factorilor, produsul trebuie să fie același.

În fine proba divisiunii e de obicei consonanța produsului din cuoțient în divisor cu dividendul.

Acestea sunt probele obicinuite și nici nu mai incape în vorbă, că aici e mai mare darana decât ocaua (sau cel puțin tot atât de mare). De aceea s'a căutat o probă unitară aplicabilă la toate operațiunile. Despre această probă (cu sumița) imi propun să vorbesc, fiind sumița puțin cunoscută și fiindcă proba cu sumița e o metodă verificătoare, care rar de tot se dovedește a fi îngrată. Din contra sumița e ușoară, practică și recomandabilă pentru toți și pentru toate.

Ce e sumița și cum se socotește? Fiecare număr își are sumița sa. Dar ce e sumița? La întrebarea aceasta răspundem printr-o altă întrebare: *Cum formăm sumița ori-cărui număr?*

Fiecare număr se scrie cu cifre. Formăm suma cifrelor succesive până când obținem un număr de o cifră. De es. sumița numărului 312574 este 4, care se socotește astfel:

$$3+1+2+5+7+4=22.$$

22 este suma cifrelor lui 312574. Dela aceasta formăm încă odată suma cifrelor: 2+2=4, 4 va fi prin definiție sumița lui 312574.

Mai ușor se socotește sumița în modul următor:

3 și 1 ne dă sumița 4
4 și 2 » » » 6
6 și 5 » » » 2 (adecă 6+5=11 și 1+1=2)
2+7 » » » 9
9+4 » » » 4 (adecă 9+4=13 și 1+3=4)

Așadar prin cuvinte: formăm suma cifrelor însă așa, că de câte ori se ivește un număr mai mare decât 9, momentan facem și dela acesta suma cifrelor și așa mai departe: ultimul număr căpătat astfel va fi sumița numărului dat.

De exemplu:
Sumița lui 95732 este 8
» » 638275 » 4
» » 7245676 » 1 etc.

Se recomandă a forma momentan sumița dela cât se poate de mulți numeri, pentrucă sumița numai așa e folositoare, dacă o știm face ușor. De aceea, în general nu-i permis să cetim, sau să scriem nici un număr fără să-i vedem umbra (adecă sumița)

Proba cu sumița. Și care e proba cu sumița? Regula e scurtă și anume: ori-ce operațiune cu numeri am avea, totdeauna

resultatul corect are aceeași sumița ca și rezultatul aceleiași operațiuni cu sumițele. De exemplu:

1) Să multiplicăm pe 873507 cu 357987684. I-am multiplicat și am rezultatul 312704747887788. Să probăm de e corect. Cari sunt sumițele factorilor? Primul are sumița 3, al doilea tot 3. Multiplicăm sumițele 3.3=9. Dacă socoteala-i bună, produsul trebuie să aibă sumița 9. Și aflăm că sumița lui 312704747887788 este 9. Prin urmare, după regulă, multiplicarea e bună.

Alt exemplu: Avem să dividăm pe 1048576 cu 8192. Obținem cuoțientul 128. Să probăm dacă e corect. Sumița dividendului e 4, a divisorului e 2; și 4:2=2. Dacă socoteala-i bună, cuoțientul are sumița 2.

Notă: Se poate, că sumița dividendului nu e divisibilă prin sumița divisorului. În cazul acesta mărim sumița dividendului succesive cu 9, până când devine divisibilă cu sumița divisorului. Quoțientul astfel obținut, trebuie să fie identic cu sumița adevăratului cuoțient. De es. Să se divizeze 1872134 prin 473. Sumițele corespunzătoare sunt și 8 și 5. Însă 8 nu e divizibil prin 5, deci mărim pe 8 succesive cu 9; 8+9=17; 17+9=26; 26+9=35; iar 35 e divizibil cu 5. Deci 35:5=7.

Prin urmare sumița cuoțientului corect trebuie să fie 7. De fapt rezultatul divisiunii lui 1872134 prin 473 fiind 3954 cu sumița 7, socoteala-i bună.

Un exemplu de aditiune: Să sumăm următorii numeri:

$$\begin{array}{r} (4759382 \text{ care are sumița } 2) \\ + (4843027 \text{ » » » } 1) \\ + (5423852 \text{ » » » } 2) \\ \hline 15026261 \text{ » » » } 5 \end{array}$$

Și în fine un exemplu de subtracțiune: Să căutăm diferența dintre numeri:

$$\begin{array}{r} (95327088 \text{ care are sumița } 6) \\ - (21435310 \text{ » » » } 1) \\ \hline 73891778 \text{ » » » } 5, \text{ pentrucă} \end{array}$$

operând cu numerii dați și operând și cu sumițele lor, rezultatele trebuie să aibă aceeași sumiță. (Vezi și nota de mai sus!)

Motivarea procedurii Motivarea probei acesteia »cu sumița« e ceva mai complicată decât manipularea ei.

Proba cu sumița (Neunerrest, Neunerprobe) se bazează pe acea lege elementară din teoria numerelor, care stilisată scurt și matematic sună astfel:

Orice număr esprimat în sistemul de 10 (zecimal) e congruent cu suma cifrelor sale, modul 9. (Generalizarea e valabilă pentru sistemul de n, modolo n-1). S'au pe înțelesul tuturor:

Examinând toți numerii noștri obicinuți, din punctul de vedere al divisibilității lor cu 9, constatăm, că orice număr divizat cu 9, ne dă același rest ca și suma cifrelor sale, divizată tot prin 9.

Această teoremă auxiliară se documentează în general astfel:

1. Orice număr, în forma sa generală și în sistemul de 10, se scrie:
a+10 b +100 c + 1000 d + 10000 e + etc.
unde a ne indică câte unități, b câți zeci, c câte sute, d câte mii, e câte zeci de mii etc. are respectivul număr.

*) Comp. B. Pascal: De numeris multiplicibus ex sola characterum numericorum additione agnoscendis p. 312.

mântul în spate. Nu mai credem, că soarele, luna și stelele stau locului, învârtindu-se în jur de noi și lucind de dragul nostru. Ci știm, că toată întinderea cerului se resolvă în stele. Că în spațiu și în timp nu este limită. Cugetul nostru poate sbura spre orice punct al boltei cerești, poate sbura totdeauna, că nu va întâlni frontieră.

Științele micșorează durerea sau curmă boalele. Ele măresc fertilitatea pământului; smulg trăznetul din nori; luminează noaptea cu lampe feerice; întind spre depărtări imense vederea omenească; ne fac să pătrundem în adâncimile oceanelor; să ne ridicăm în aer; să străbatem pământul cruciș și curmeziș în sborul locomotivelor; să alergăm pe oceane cu corăbii, ce fac dela 10 noduri în sus, împotriva vântului.

Fiind deci evident că de adânc să înrădăcească științele în viața noastră materială morală nu e destul ca să auzim cu o ureche despre ele, iar pe cealaltă să le dăm afară, ci trebuie să le acordăm atenția, să le îmbrățișem cu toată căldura, de care sunt vrednice, mai pre sus de ori ce ocupații și preocupății.

E nediscutabil, că în sânul generației noastre tinere s'a îndrumat o frumoasă

mișcare literară. Scriitori și public se înflințează reciproc.

În acest avânt înspre bine e neapărat de lipsă, ca științele să-și ocupe locul cuven t.

Nu pot termina mai bine decât împrospețând cuvintele marelui Alexan'ru Humboldt:

»Nu pare îmbucurător raportul dintre viața scrierilor literare și a celor științifice. În vreme-ce produsele literare pure își au temeiul în adâncimea sentimentelor și a fantaziei creatoare: tot ce stă în legătură cu experiența, cu observația fenomenelor naturii și a legilor fizice — se schimbă în câțiva ani. Cu perfecționarea instrumentelor se lărgeste și orizontul observațiilor. În acest mod se afirmă că scrieri învechite nu sunt vrednice de cetit«.

»Dar oricine e însuflețit de iubire adevărată pentru studiul naturii, nu poate fi descurajiat prin nimic, ce aminteș și perfecționarea viitoare a științei omenești. Multe și importante părți ale acestei științe, atât de ale fenomenelor cerești cât și de-le raporturilor telurice, și-au ajuns deja o bază solidă, anevoe de resturnat. În alte părți se vor afla legi gene-

rale în locul celor particulare; se vor înmulți sau se vor descompune materii considerate până acuma de simple. Dar încercarea de a descrie natura în mărimea sa viună și sublimă, de a căuta constantul în diversitatea variațiilor periodice, nu trebuie să fie desconsiderată nici-odată«.

(Din prefața la »Kosmos«).

Prezentate spiritului sub aspectul lor adevărat, descoperirile și generalizațiile științei moderne constituiesc poemul cel mai sublim, din câte s'au oferit inteligenței și imaginației omului. Un fizician, un chimist, un astronom din zilele noastre sunt fără precurmare în contact cu sublimul, ce întrece incomparabil sublimul căutat, sub diferite forme, de Homer, Dante, Shakespeare, Ariosto, Milton, sublim atât de grandios, încât cel care-l studiază are totdeauna trebuință de anumită forță a caracterului pentru a se preserva de orbire.

Realitatea naturii, întrezărită de știință, e cu atât mai pre sus de poezia omenească, cu cât e mai presus infinitul față de mărginirea concepțiilor vulgare.

Gavril Todica.

2. Mai departe forma generală a unui număr (din sistemul de 10) se poate scrie și așa :

$$(a+b+c+d+e+\dots)+(9b+99c+999d+9999e+\dots)$$

Deschid o parantesă pentruca să illustrez cu un exemplu special aceste formații generale. După aceste șabloane, numărul 95734 se va scrie : 1.) $4+10.3+100.7+1000.5+10000.9$ și 2.) $11\text{ vom scrie } (4+3+7+5+9)+(9.3+99.7+999.5+9999.9)$

Inchid parantesa și revin la forma 2) a numărului general, pe care privindu o mai de aproape observ, că e o sumă din 2 sumanzi. Sumandul ultim, fiind și el o sumă compusă tot din astfel de sumanzi, cari la divisiunea prin 9 nu dau nici un rest, Insuși e divisibil cu 9, deci nu ne dă nici un rest. Stăruesc asupra restului, pentru-că un eventual rest ni-l-ar putea da numai sumandul prim, care e suma cifrelor pentru resp. număr. *Deci ori ce număr la divisiunea prin 9 ne dă același rest, ca și suma cifrelor sale divizată cu 9.* (Să se lucreze exemple !)

Și acum vine un moment foarte important : Restul de 9 e identic cu suma numărului, pentru-că sumarea cifrelor o pot repeta până când ajung la un număr de o cifră, care după definiție e suma și după natura sa e restul de 9.

Mai avem să răspundem la întrebarea : *pentru ce e valabilă proba cu suma la ori ce operațiune ?*

Să avem un număr oare-care, întreg pozitiv N, care la divisiunea cu 9 ne dă restul R și cotașentul C; și să mai avem încă un alt număr n, care la divisiunea cu 9 ne dă restul r și cotașentul c, atunci vom avea în general următoarele 2 egalități :

$$N=9C+R$$

$$n=9c+r$$

Prin aditiunea, subtracțiunea ori multiplicatiunea acestor 2 egalități obținem totdeauna o sumă, al cărei prim sumand e divisibil cu 9, iar al 2-lea e sau $R+r$, sau $R-r$, sau $R.r$. Prin urmare suma, diferența și produsul dela 2 (generalizare la n) numeri are aceeași sumiță ca și suma, diferența și produsul sumițelor. Cum rămânem cu divisiunea ? Pur și simplu la divisiune proba cu suma e valabilă pentru motivul, că e valabilă la multiplicatiune și punctum. Și pentru ca argumentarea să aibă și podoaba euhidiană, vom zice : așadar rezultatul dela ori-ce operațiune (cu numerii din sistemul de 10) are aceeași sumiță ca și rezultatul operațiunii cu sumițele. Aceasta era de documentat.

Discuția la sumiță. Faptul, că la ambele rezultate sumițele sunt identice, e condiție necesară la esactitatea calculului, pentru că dacă sumițele nu coincid, rezultatul nu poate fi corect, deoarece, dacă rezultatul ar fi corect, sumițele ar coincide.

Inșă condiția aceasta, deși necesară, nu e suficientă. Pentru că sumițele pot coincide și dacă rezultatul e fals. Punem cazul, că rezultatul diferă cu 9, în care caz sumița rămâne aceeași, deși rezultatul e fals. De es. să multiplicăm pe 37 cu 15; obținem produsul 555. Sumițele sunt 1, 6 și la produs 6. Dacă din întâmplare am fi greșit multiplicarea și ar fi rezultat 915, rezultatul acesta, deși e fals, totuși are sumița 6. (Eschidem greșala cu 0). Se naște întrebarea: mai putem avea încredere în sumiță ? Răspundem hotărât da, pentru că sumița e probă bună de câte ori în rezultat greșim cu 1—8 incl. și numai atunci ne înșală când greșim cu 9. (sau 0). Iar probabilitatea că greșim cu 9 e numai $\frac{1}{9}$ pe când probabilitatea că greșim cu alt număr e $\frac{8}{9}$, așadar proba cu suma e bună aproape cu siguranță matematică (siguranța matematică fiind $1=\frac{9}{9}$).

La multiplicatiune mai cu seamă, sumița ne face servicii nespuse de folositoare. În definitiv sumița e un important punct de orientare nu numai mnemo-technic ci absolut practic în toate operațiunile cu numerii. E ca și un far luminător preste valurile periculoase și seducătoare ale oceanului aritmeticei. (Comparația e bună și din motivul, că o călătorie transoceanică e nedespărțită de «răul de mare» precum și tratamentul operațiunilor numerice e împreunat cu ameteții, leșin etc. etc. mai cu seamă la cei cu firea înclinată spre sturul gândirilor poetice. — Nota aut.)

Variatio delectat. Și încă ceva. Sumița mai e și draguță și hazlie. Mai cu seamă la Crăciun. Căci în mijlocul familiei sale cetitorul acestor șire poate face pe găci-torul. Lucrul merge cam așa :

— »Scrie frate pe o hârtie un număr cât de mare (pe care eu nu-l văd și nu-l știu).

795432045987

— »Și mai scrie sub el un alt număr cu tot atâtea și cu tot aceleași cifre, însă în altă ordine :

$$254304598779 - <$$

— »Acuma subtrage numărul mai mic din cel mai mare, rezultă :

$$541127447208.$$

— »Și din diferența aceasta șterge o cifră ori care (numai să nu ștergi nici pe 0 nici pe 9!) De ex. pe 4 (*Eu nu știu, ce ștergi, dar voi găci*). Și să-mi dai numărul astfel ciontat :

$$51127447208.$$

— »Din acesta eu găsesc ce cifră ai șters. Anume, fac momentan sumița acestuia, care e de prezent 5. Subtrag sumița aceasta din 9 și căpăt cifra pe care ai șters'o, adevă pe 4.

— Așa-i? Vezi c'am găci? Eu ți-am spus să știi și tu, dar tu să nu spui la nimeni! Et. Etc.

(Comp. H. Schubert: „Mathem. Mussestenden.“) *Budapesta, Decemvrie 1907.*

Vasile Vlaicu.

Producțiuni și Petreceri.

Tinerimea română din Reghinul săsesco sub conducerea dlui Inv. Alex. Moldovan, aranjează la 14 Ianuarie n. 1908 Concert și Teatru în sala cea mare a hotelului o-rășeneșc, la cari Vă invită prin aceasta cu toată stima. Venitul curat va forma baza unui fond pentru aranjarea de concerte și teatre românești lu Reghin.

Programa: Răsunetul văilor, cor mixt cu solo, Popoviciu; Răsunetul Ardealului, cor mixt cu solo de tenor, Vidu; Cântec de G. Coșbuc, decl. de *.*; Triumful amurului, baladă cu seluri de sopran și bariton, N Ganea; »Sărăcie Lucie« comedie populară cu cântece, într'un act, de Iosif Vulcan. — După teatru joc.

Societatea meseriașilor din Blaj, invită la producțiunea musicală-teatrală, care se va ținea Sâmbătă în 11 Ianuarie 1908, în sala otelului »Univers«. Inceputul la 8 oare seara.

Program: 1. »Sub răchita rămurată«, cor mixt cu soluri de Iacob Mureșan. 2. »Țiganul la țarg«, de E. Suci, predat de A. Păcurar și N. Ienășel. 3. a) »Baba și moșneagul«, de G. Musicescu, b) »Puișorul«, de Iacob Mureșan. 5. Un om buclucay, comedie într'un act de Marc. Michel și Labiche, localizată de M. Baiulescu. După producțiune urmează dans.

Colonia română în Seraveo invită la convenirea socială împreună cu producțiuni de cânt și muzică după un program separat cu tombola și în fine dans, care se va aranja în presara st. Vasile, în 31 Decembrie 1907 st. v. în »Vereinshaus«. Inceputul la 8 oare seara. Saralevo, Decembre 1907. Comitetal.

ULTIME STIRI.

Arad, 6 Ianuarie. Eri s'a ținut aci „congresul socialist“ al Românilor din Ungaria. Au asistat la congres 79 delegați reprezentând 30 de organizații. A asistat la congres și medicul militar expulzat din România Dr. Rakowski.

Viena, 6 Ianuarie. Renumitul basist dela Operă, Hess, a murit subit. Vestea aceasta a produs mare consternare în întreg orașul, deoarece defunctul era foarte popular în capitala Austriei.

Petersburg, 6 Ianuarie. Sesiunea de toamnă a Dumei a fost închisă prin primirea creditului pentru ajutorarea ținuturilor bântuite de foamete. Actuala sesiune a Dumei a durat 25 zile, timp în care s'au ținut 17 ședințe. În timpul acesta nu s'a votat decât acest proiect de lege.

Petersburg, 6 Ianuarie. La departamentul poliției a sosit știrea unui îngrozitor măcel făptuit de teroriști la Kislowdsk în Caucaz. Patru teroriști au ucis în stradă cu focuri de revolver pe șeful poliției colonelul Boldgref și doi polițiști. Intervenind cazacii au fost ucisi doi teroriști și câteva persoane grav rănite. Ceilalți doi teroriști fiind urmăriți de polițiști s'au sinucis. La dânsii s'au găsit pașapoarte felșe și arme.

Constantinopol, 6 Ianuarie. Poarta a înaintat o notă reprezentanților tuturor puterilor europene, cerând ca membri comisiei pentru studiarea reformelor din Macedonia, să stea sub ascultarea guvernului turcesc și să fie salariați de acest guvern.

Marsilia, 6 Ianuarie. Au izbucnit aici mari tulburări din cauza noului împrumut englez. Poporul s'a răsculat împotriva autorităților. Au avut loc sângeroase ciocniri între resculați și soldați. Au căzut morți 35, iar grav răniți au fost 37.

Sofia, 6 Decemvrie. Sobrania a aprobat proiectul de convențiune destinată să fixeze fruntaria fluviului Dunărean între România și Bulgaria. Convențiunea aceasta va avea o durată de 30 ani.

New-York, 6 Ianuarie. Un vapor englez s'a cufundat în marea Atlantică. Toți călătorii, în număr de 400, s'au înecat.

Tanger, 6 Ianuarie. În urma unei groaznice furtuni care a bânduit pe Marea Mediterană, cuirasatul frances Voyder a suferit naufragiu. Împreună cu cuirasatul s'au înecat și 50 de Marocani, cari se aflau pe bord.

„Călimdarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Călimdarul Plugarului“ pe 1908.

Cu aparițiunea lui pe 1908 „Călimdarul Plugarului“ intră în al 16-lea an al existenței sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călimdr ii vor face și de rândul acesta e bună și căldă primire, începând dela țărănul nostru până la fruntașul pela oraș, nu le vom înșira multe vorbe, ci îi vom invita cu frățească dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspundească, ca pe un călimdar de care nimănuija până acuma încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puținii bani ce costă.

În partea întâia a „Călimdarului Plugarului“, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la postă, telegraf, la taxele pentru timbre, cumpențe etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Bănat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerț. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conține următoarele articole: Pășunatul vitelor și cultura plantelor de nutreț. Rotașiunea în cultura legumelor. Nutrirea gălțelor. Îngrijirea gunoierului. Semnele vitelor bolnave (de I. Georgescu) Povețe. Nutrirea vitelor ostentite. Cum putem desvâța caii de mușcat. Tămăduirea umflăturilor la vite. Aerul resuflat. Nutrirea porceilor. 10 porunci pentru mulsul vacilor. Contra vacilor cari își ascund laptele. Tămăduirea pomilor cu scoartă bolnavă.

Partea literară are următoarele articole: Tribunalul (de Ioan Rodina). Cântecul plugarului (de Z. Bărsan). Rugăciune (de O. Goga). Îmbălsuirea îndărănciciei trad. liberă după Georges Cousteline de V. Stoica. Din traista lui Moș Noia-Oașdin. Tiligraful. Glume. Măcar capră, măcar țap. De când a fost pușca pistol. Tocmai pe tocmai. Țiganul potcovit. Cinstea sau numele bun.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustrațiuni reprezentând: Dela excursiunea studenților dela gimnaziul român din Brașov în Italia: Lângă Torre-Annunciata, Pompei, Roma-Palatin. Biserica din Cebea. Mănăstirea dela Isvor. Iosif Vulcan. Interiorul Mănăstirei dela Sinaia. Un țărăn fruntaș din România. Sala cavalerilor (Rittersaal) în Hæga. Monumentul ridicat în memoria contelui Iuliu Andras-y. Dr. Carol Lueger, primarul Vienei. Dr. Weisskirchner, primul președinte ales de parlamentul votului universal din Austria. Româncă din Bran.

Călimdarul plugarului costă 40 bani (fleri) esemplarul plus porto postal de 10 bani.

Proprietar : Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Braniscoe.

Domnii abonați ai fôief nôstre, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînnoi cât mai curând ca să nu li se întrerupă regulata espedare a Țiarului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tot ce are gust bun este mai priincios corpului decât al mente grețoase cu deosebite la medicamente. Emulsiunea lui Scott este un soi de untură de pește cu bun gust, ușor de mistuit, pe care și copii o iau bucuros. Se căpătă în toate farmaciile.

Bibliografie.

Proverbele Românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia, de Iuliu A. Zanne, operă premiată de Academia română, constă-toare din 9 volume mari cam de 950 pagini se poate procura dela tipografia și librăria A. Mureșianu, cu prețul de 40 coroane, broșat, iar legat luxos în piele și aur 76 coroane. Atragem atențiunea amatorilor asupra acestui op prețios și însemnat, care ar putea să servească ca cel mai frumos și prețios dar de Crăciun și anul nou și care ar fi o prețioasă podoabă pentru fiecare bibliotecă mai de samă. Opu se poate procura și plătindu-se în rate, dacă se asigură prețul valorii lui, iar dacă se cumpără în compt fix, cumpărăto-rul primește 10% rabat.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operile lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășițu, Prețul 2 cor. plus porto 10 ban. Venitul curat al acestui op se va contribui la formairea unui fond pentru Internatul prepa-randial din Blășițu.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, intereseantă și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, altul din timpul mai recent; mai conțin și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiune mormântului eroului nostru. Prețul 80 ba plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Percezel prin d-l Dr. Amos Francu'n cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 coronă. În România 2 lei plus 5 ban. porto.

„Țărănul român și unguir dela Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 10 b. porto).

„Românul în sat și la ôste“. Acesta este titlul unei noue cărți, de pl Ioan Pop Reteganul, cunoscutul și meritosul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almdășianu“, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura acesta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.).

Lupta pentru drept de Dr. Rudol de Ihering traducere de Teodor V. Păcășian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

Toate acestea cărți se pot procura dela tipografia și librăria A. Mureșianu, Brașov.

„Pinea Vitelor“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteganul. Cea mai completă scriere despre eroul, Pinea. În ea se cuprind fôrte interesante tradițiuni și istorisirii din tôte părțile, pe unde a umblat Pinea. Prețul 40 ban. plus 6 ban. porto.

La Tipografia și Librăria

A. MUREȘIANU Brașov,

Se pot procura

următoarele cărți literare dela scriitorii	
noștri de valoare:	Cor.
Alexandri: „Poesii“ (80 ban. porto)	1-50
„Tentru“ I, II, III a.	1-50
„Proză“	1-50
Alexandrescu: „Versuri“	1-25
Brătescule: „Nuvele“	1-50
Bolintineanu: „Poesii“	1-50

Negruii: „Proză” 1-50
Constanța Hodoș: „Frumos” 1-50
Ispirescu: „Basme” 1-50
Gorun: „Taina a șasea” 1-50
Lecca: „Tainele cerului” 1-50
Pann: „Povestea Vorbei” 1-50
Negoescu: „Fabile” 1.21
Livescu: „Nu se cuvine” 500.
Jules Brun: „Moșnegul de la munte” (roman) 1.50
Bârsan: „Popasuri vânătoarești” 1-50
Becescu: „Stefan cel mare” . Cor. —50
Coatu: „Din viața țărăneasca” 1-50
Coșbuc: „Fire de tort” 2-50
 „Povestea unei coroane de oțel” 1-50
 „Săcutala” Traducere liberă după Calidasa” 5—
 „Cântec de vitejie” 1—
Cujbă: „Povestiri din copilărie” 2—
Curagiali: „Note și schițe” 2—
Al. Florini: „Povești populare” 2—
Iosif: „A fost odată” 1—
S. Nădejde: „Robia Banului” 2—
 „Patimi” 2—
Smară: „Corbul cu pene de aur” 2-50
Speranța: „Teatru sătesc, Mireasa” —50
 „Curcunii” —50
 „Lângă Pământ” —50
Tândesciu: „Teatru de școală” 1—
Slavici: „Manea” 2-50
A. O. Maior: „Biblioteca copilului” vol. I. și II. 1-60
Elena Farago: „Versuri” 1-50
Bolcaș: „Năvăliri barbare” 1—
Ciocărlan: „Traiul nostru” 1-50
H. Petrescu: „Maxim Gorki nuvele” 1—
Chura: „Icoane” 1-20
Stelian Kusu: „Foiletoane” 1—
Bârsan Z.: „Ramuri” 2—
Bontescu: „Ego” 1-50
Carmen Silva: „Valuri alinate” 1-50
Moruzi: „Rușii și Românii” 1-50
Rănovanu: „Popasuri vânătoarești” 1-50
Iorga: „Negotul și meșteșugul” 2-50
Bârsan: „Visuri de noroc” 2—
Negoescu: „Fabile și fabuliști” 1-25
Slavici: „Vatră părăsită” 2—
 „Din bătrâni” 2-50
Sandru Aldea: „Două neamuri” 1-50
Razetti: „Epigrame” 1-50
Mera: „Din lumea basmelor” 3-50
Grofec: „Doamne ajutăne” 1-50
Sădoveanu: „Mormântul unui copil” 2—
 „La noi în Vișoară” 2—
Brechia: „In Buceci” 1-50
Dauș: „Doamna Oltea” teatru 1—
Alexandri: „Poesii” 1-50
 „Teatru vol. I. II. III. și IV. 1-50
 „Proză” opere compl. 1-50
Alexandrescu: „Versuri și proză” 1-25
Botintineanu D.: „Opere compl.” 1-50
Oreangă: „Opere complete” 1-50
Eminescu: „Literatura populară” 1-50
 „Geniu pustiu” 2—
 „Scrieri politice și literare” 2—
Filimon: „Ciocoi vechi și noi” 1-50
Negruii: „Opere complete” 1-50
Odobescu: „Opere complete” 1-50
Bratescu Voineschi: „Nuvele și schițe” 1-50
Beldiceanu: „Chipuri de la mahala” 1-50
Boureaanu: „Povestiri din copil.” 1-50
Cunțan Maria: „Poesii” 1-25
Chendi Ilarie: „Preludii” 2-50
 „Fragmente” 2-50
Grigorovitză: „Chipuri și graiuri din Bucovina” 2-50
Hodoș Constanța: „Frumos” 1-50
Iorga: „Istoria Românilor în chipuri și icoane” 2-50
 „Gânduri și sfaturi” 1-50
 „Neamul românesc în Bucovina” 1-50
 „Cuvinte adevărate” 2-50
 „Sate și mănăstiri” 2-50
Iosif St. O.: „Credințe” 1-50
Manolache Holda: „Fete, portrete schițe și nuvele” 1-50
Jules Brun: „Moșnegul dela munte” 1-50
Livescu: „Florea Marin” 1-50
Lecca: „Poesii” 2—
Popp Vasile: „Domnița viorică” 2—
 „Bis și plâns” 1-50
Popovici Aurel: „Vorbe înțelepte” 1-50
Petrescu N. Petra: „Ilie Marin” 1-50
Iaul Augustin: „Intre Someș și Prut” 1-50
Rutenisarea Bucovinei 3-50
Rosetti: „Intre Capșa și Pălat” 2—
Sădoveanu: „Șoimii” 1-50
 „Dureri înăbușite” 2—
 „Crizma lui Moș Precup” 2—
 „Povestiri din războiu” 2—
 „Almintirile Căpraru-lui Ghiorghita” 2—

Delatissima: „100 basme” 2-50
Gârlean Emilgar: 1-50
Flamarion: „Tainele cerului” 1-50
Genlis: „Povestiri morale pentru tinerime” 1-50
Sandru Aldea: „In urma plugului” 1-50
Scrob Carol: „Roua și Bruma” 1-50
Scurtu Aurel: „Călăuza stațiunilor balneare” 2-50
Teodor: „Din viața marinarilor” 1-50

Cărți literare apărute din editia „Minerva, Bucuresci.

N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istorică pentru tinerime, localizată după nemțește. 193 pag. Prețul cor. 1.50
Vasiliu Pop, „Domnița Viorica” roman. Prețul 2 cor. (plus porto ban) 20
M. Salodeanu, „Floarea Oflită”, roman. Prețul 2 cor. (plus porto ban) 20
Ștefan Iosif, „Credințe.” Poesii și cor.) 1.5
Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrâni”, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
Eugeniu Boureaanu, „Povestiri din copilărie”. Pr.țul cor. 1.50
M. Eminescu, „Poesii postume”, ediție nouă. 263 pag. cu note. Prețul o. 1.50
N. N. Beldiceanu, „Chipuri dela Mahala” Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50
Ion Manolache Holda, „Fete, portrete schițe și nuvele”, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1-50
Il. Chendi, „Fragmente”. Un sir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii” și „Foiletoane” scrise. 246 pag. Prețul Lei 2-50
Vasiliu C. Osvadă, „Legea Tovarșilor”. Prețul —50 cor. (plus porto 5 b.). —55
Vasiliu C. Osvadă, „Băncile populare din România” cu un adaus informativ. Prețul 1 cor. (plus 5 b. porto). 1-05

Pentru ocuparea alor 16 locuri libere la „Masa studenților academici din Cluj” se escrie prin aceasta concurs cu terminul de 15 Ianuarie n. 1908.

Petenții au să dovedească:
 a) că sntt înscriși la vreuna dintre facultățile universității din Cluj;
 b) că sunt lipsiți de mijloace;
 c) sporul in studiu.
 Cei ce au beneficiat la „Masă” in semestrul I. al anului curent școlastic, vor avea preferința încât s'au conformat condițiunilor.

Petițiile sunt a se adresa Domnului **Dr. Iuliu Florian**, rectorul „Mesei” in Cluj (Kolozsvár, Jókai-utca 6.)
 Masa se va deschide in 1 Februarie n. 1908.

„Direcțiunea Economului”

Prețurile cerealelor din piața Brașov. Din 8 Ianuarie 1908

Măsura său zrentate	Calitatea.	Valuta in	
		Kor.	fl.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	22	—
	Grâu mijlociu	21	—
	Grâu mai slab	20	—
	Grâu amestecat	17	—
	Săcară frumosă	16	—
	Săcară mijlocie	15	—
	Orz frumos	9	—
	Orz mijlociu	8	—
	Ovės frumos	7	—
	Ovės mijlociu	6	80
	Cucuruz	10	—
	Mălaiu (meiu)	10	—
	Mezăr	18	—
	Linte	40	—
	Fasole	12	—
1 kilă	Sămēnță de in	20	—
	Sămēnță de cânepă	10	—
	Cartofi	2	—
100 kil.	Măzărice	—	—
	Carne de vită	1	16
	Carne de porc	1	20
100 kil.	Carne de berbec	—	72
	Său de vită prospēt	40	—
	Său de vită topit	62	—

Avis.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința On. public că sunt și de astădată aprovisionat cu cele mai curate vinuri de Ardeal, calitate superioară. și anume: **Burgunder, Ruländer, Vinuri roșii.** Rislinger, Vinuri albe de masă, și Vin dulce.

Prețuri potrivite ca să poată cumpăra ori și cine. Vânzare in mare și mic.

Rugându-mă de o cercetare numeroasă sunt cu toată stima

George Enescu,
comerciant de vinuri
in Pojana mărului.

Sosit proaspăt:

Iere roșii I calitate.
 Masline mari și mici.
 Pești marinați tot felul.
 Pește proaspăt precum:
 Somn Cegă Crap și Șalău.
 Brânză nouă și veche.
 Cașcaval nou și vechiu.

I. G. Eremie.

Celce dorește a avea

Răchie

ieftină

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela

Radovan Popovits comerc. in Ujvidék

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.
 Tot așa vând și materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 coroane.
 5—10,3119.

RONCEA & MANU

fabrică de

Brânzeturi și Cașcaval

Brașov, Pe Tocile nr. 15.

Recomandă produsele fabricei cu prețurile următoare:

Cașcaval trimis cu poșta până la 5 Kgr. kilogramul cu cor. 1 40
 „ 25 „ „ „ 1 36
 „ 50 „ „ „ 1 33

Comande se efectuează prompt și Prețurile sunt netto Cassa fără obligământ loco Brașov.

Pene de gâscă

ieftine, din Boemia,

pentru umplut perini,

5 Kilo nou curățite Cor. 9 60, mai bune Cor. 12.—, fulgi albi Cor. 18—24, fulgi ca zapada Cor. 30—36. Se trimite franco cu rambursă. Se primește înd rât său se schimbă ce nu convine cu reboș fierrea portului postal.

BENEDICT SACHSEL, Lobes 357
 Post Pilsen, 21—7, Böhmen

Nu nai ce e mai fine și uscate

Nuci de Cocos

foloseste fabrica Ceres, și produce din cele fără nici un adaus, :: in aparate foarte curate. f::

Ceres —grăsime

pe patru „prăjituri, fripturi și ferturi.

De vânzare:

Un quant mai mare de altoi de viță clasa I-mă, altoiți in viță americană („Riparia portalis”) după metoda cea mai bună (altoirea forțată) in următoarele specii:

Soiuri pentru vin:

Rizling italian (Olasz Riz.) 1000 buc. = 200 cor
 Smighiră (Som, Furmint) „ = 200 „
 Moi (Mustos fehér) „ = 200 „
 Mestecați (Vegyes borfaj) „ = 180 „
 Galbini (Mézes fehér) „ = 200 „
 Aramon (Aramon) „ = 180 „
 Goarnești (Járdovány) „ = 200 „
 Fetești (Léányka) „ = 200 „

Altoi clasa II 1000 buc. = 100 cor

Ferseci de 3 ani înalțime până la 2 1/2 metri 1000 buc. = 30 cor.
 Sola (circa 100 kilogr.) 1 kilogr. = 50 fl.
 La comande mai mari vând și pe schimb pe lângă caventți bavi, termenul solvirii 1 Octomvrie 1908

La comande rog a se trimite 1/3 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându se poșta sau stațiunea cări ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se să se e proprii. Reclamațiunile se iau in considerare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

Seancsal, v. p. Balassfalva.
 (8969,14—10)

Ioan Bărbat,
 învățător, absolv. al curs. de vierit din Asud.

Gramophone, Mărfuri de galanterie, jucării, rechisite de voiaj,

foarte solid executate și cu prețuri foarte ieftine se pot cumpăra dela

Fr. X. Knaller,
magazin de mărfuri de galanterie,
Brașov, Strada Vămei nr. 2.

(2,1-8.)

Liferează: **Intocmiri complete de transmisiune. Tulumbe de apă. Instalațiuni de fabrici de spirt și bere, și tot felul de mărfuri de metal.**

JULIUS TEUTSCH,
turnătorie de fier,
Blumena, Strada Găsei Nr. 7.

Primul atelier român de croitorie în Ungaria.

Recomand tot felul de articole pentru toți cei ce poartă uniforme.
Sunt liferantul și croitorul regimentului cs. și reg. Nr. 34 de Artilerie.

Liferantul Honvezimel reg. ung.;
Finanților reg. ung. și
Gendarmeriei reg. ung.

In Atelierul meu să află și obiecte Patentate cari nu se pot căpăta în Brașov. Rog pe toți domnii, cari poartă uniformă a se convinge despre soliditatea afacerii mele.

Cu stimă

D. PLATOȘ,

Strada Michael-Weiss Nr. 3. Casele proprii.

2-8,7.

Aviz!

Cu 1 Ianuarie st. n. 1908

am predat Cofetăria mea din piața Brașovului vis-à-vis de Reduta orașului pe care o am condus 32 de ani

Doamnei ANNA THAUSS,

și sper, ca Onoratul public al Brașovului și împrejurime și în deosebi Românii o va sprijini și pe viitor.

Cu deosebită stimă

Theodor Spudercu.

(18,1-3.)

Prima točilărie artistică de cuțite și brice, instalate cu motor în Brașov.

Toți articolii ce cad în bransa aceasta, se primesc spre reparație.

Asortiment mare de articoli fini de oțel.

Prețuri ieftine. * Serviciu prompt.

Mă recomand On. public cu toată stima

Valesio Succesori.

Brașov, Strada Porții Nr. 16 și Budapest.

Vite nobilitate

liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, FR. CASPARI, Mediaș [Ardeal].

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Fiecare proprietar de vii se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

[8012,26-47.]

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane, BRAȘOV, Pe tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de instalațiuni, canalisări și apaducte, closete, trenajații, pivnițe, cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalisare și al statutului orașănesc.

In curs de 14 ani de când lucrez în Brașov ori și ce lucrare mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în bransa mea.

Atelier român de pantofărie.

NICOLAE BALEA

măestru-pantofar.

Nr. 2. — BRAȘOV, Strada Orfanilor. — Nr. 2.

Am onoarea a recomanda On. Public din Brașov și jur

PRĂVĂLIA MEA DE GHETE

din nou provăzută

cu tot felul de încălțăminte precum și

Un atelier de pantofărie

care este sub conducerea mea proprie și bine asortat cu tot felul de ghete nouă pentru bărbați, dame și copii, executate de mine, după sistemul cel mai nou și cu prețuri ieftine.

Primesc ori ce fel de reparațiuni, ce aparțin branșei acesteia.

Lucru după dorință și prețurile cele mai convenabile.

Tinichigerie pentru lucrări de zidiri, Ornamente și Galanterie și obiecte pentru aranjamentul odăilor.

Instalator pentru conducte de apă, pentru așezarea de Closete, Canalisatie, telegraf pentru case și odăi

se recomandă pentru executarea lucrărilor sus amintite cu cea mai mare atențiune și prețuri ieftine.

Mare asortiment

de toate obiectele pentru aranjarea casei și bucătăriei. Forme pentru prăjituri și sulțuri de zink și aramă, supe etc., site, mașini de fierț cu spirt, mașini de cafea, ciubărașe pentru lături. Cutii pentru gheață etc. etc.

ASORTIMENT

in toate articolele igienice, aranjamente de baie în odăi, Closet, mese de spălat, Vane de baie, Fotele de baie și alte obiecte.

Cu toată stima:

ADOLF GROSS.

Contra tusei, răgușelei și cataractei are efect mai bun

Bomboane Pemete ale lui RETHY

a se observă, ca la cumpărare să se ceară expres **Bomboane Réthy**, deoarece sunt multe imitații rele

1 Carton 60 bani.

Să cumpărăm numai

RETHY Pemete bombóne!

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau iunare.

Rogu-Vă să nu cetiți acest anunț!!!
fără atenție.

FOTOGRAFIE ARTISTICĂ
Văduva K. Muschalek
Brașov,

27 Strada Porții 27 (lângă Fleischer & Co.)

recomandă fotografiile artistice, ca cadouri potrivite pentru sărbătorile Crăciunului. Deoarece principiul meu este de a lăsa numai cele mai bune lucrări, mă rog să fiu sprijinită cu comanda mai din vreme.

Specialități:

Matphotografii și Tipar-Pygment
foarte plăcute,

neîntrecute în efectul artistic și durabilitate

Fotografii a le mari, precum și picturi în Pastel, Aquarell și Ulei executate cu îngrjire.

Rog Onor. public a lua în vedere expositura cam (Vitrina) în Strada Porții Nr. 27.

(3107,11-10

Cu toată stima

Văduva Karl Muschalek,

27, Strada Porții 27, (lângă Fleischer & Co.)

Asigurați viața!

„ANKER“

Societate pentru asigurarea vieții și de rente.

Asigurațiunea generală pentru Ungaria:
BUDAPEST, VI., DÉAK-TÉR 6 (ANKER UDVAR).

Din 1907 s'a introdus condițiuni nouă de asigurare foarte favorabile pentru clienți, fără ca prețurile să se fi urcat.

In anul 1907 s'au plătit amasurat Premiilor plătite după Div. Pl. B. o dividendă până la 31.72% după premile anuale, în bani gata.

Averea Societății 171 milioane coroane, din cari

28 milioane sunt plasate în Ungaria.

Prospecte la cerere gratis.

Reprezentanța în Brașov: **JEKELIUS & STOTZ.**

Asigurați viața!

La 7 Expoziții publice cele dintâiu premii!

GALOSONI SLIPPERS
DE PETERSBURG.

Singurii contrahenți:

MESSTORF, BEHN & Co.,
WIENA I.

Vânzare în detalii în toate prăvăliile mai bune de încălțăminte, mode și articole de cauciuc.

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“
din Sibiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericoului de incendiu și esplosiune,

edificii de orice fel, mobile, mărfuri, vite, nătrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **94,975.294 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,239.195 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4.295.120-15 c.**, pt. capitale asig. pe viață **3.760.810 21 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etajul I., curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Încălțăminte de tat felne

GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu ginoare.
Papuci albi.	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică.	Cisme de călărit.	Ghete de voljju.
Papuci calduroși.	Gumase.	Pantofi de casă,
Papuci de postav.	Gaioci.	

pentru Dame, Domni și Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte — Mare asortiment.

Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.

Strada Vămiei nr. 36, (vis à vis de Cafeneaua Transilvania).

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putea executa **ORICE comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
în aur, argint și colorii.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORII.

ANUNȚURĂ.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciiuri.

BILANȚURĂ

Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori.
Couverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURĂ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etajul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

Adaus de Crăciun la „Gazeta Transilvaniei“.

Crăciunul în peșteră.

I.

Ajutorul nostru a fost
numele Domnului, care a făcut
cerul și pământul
Psalm CXXIV. v. 8.

Pe patul de fân în peșteră dorm copiii cu obrazii îmbujorați, — la capul lor pe o laviță s'ă Măriuca, mama lor cu un ceaslov bătrân în mână, iar din interiorul adânc al peșterii, s'auzia cântec, împreună cu rugăciuni.

Peștera era despărțită în trei încăperi, — și avea două intrări. Astăzi însă stă crepată în doi stani teribili, ceri se văd din depărtarea dealurilor ca o carte deschisă, în care ar ceti dealul Popii înalt și oam aplecat la creștea într'o parie — iar goronii, paltinii și fagii o astupă de ochii lumii, iedera o înouună earua-vara și caprioarele dorm în șir regulat cu cerbul în frunte, scutate de vânt și vifor.

Era ajunul Crăciunului 1848.

La încăperea din mijloc, era pregătit un prșol din lemn de tei, cu o icoană care reamintea în vi colorii „nașterea domnului în peștera din Vifleem! în iesle pe fân culcat și cu fașă înfașat“. Lângă cruce ardeau trei făclii. Părintele Simion era îngenuș echiat, și cu vocea slabă, subțiată de multe decenii cetia celor de pe lângă dânsul îngenunchiați, moșnegi, copiii, mame și fete fecioare.

„De mine s'au apropiat ipșitorii revoltaiți, cari dela legea ta Doamne departe au răzicit. Dar aproape ești Tu Doamne și toate poruncile tale drepte sunt“.

Toți din jur priviau înlacrimați la bătrânul cu barba albă tremurând în rugăciune. „Eu îmi pasc oile mele, eu le odihnesc pe ele, așa zice Domnul. „Cu cetele se adună asupra sufletului celui drept și sfurșese ei sângele celui nevinovat“. „Dar le va plăti lor fătărnicia, și păcatele lor li vor perde pe dânsii, și va perde pe dânsii Domnul Dumnezeu“.

Se scula, și cu cădelnița în mână cu sfânta Evanghelie în brațe eși înjurul peșterii, și sfinți piatra, sfinți locul acesta care dete refugiu la 120 de suflete.

Oamenii sau retras la despărțământul lor, și preotul luă locul lângă Măriuca, pe o laviță, lângă un cuptor zidit de leșpezi late de partea unde ardea pociind trunchiu unui fag uscat.

— Mâne se va îmbrățișa cerul cu pământul, și va fi pace'n cer și pe pământ, iar tu fiica mea mult suferi, asculta de mine, și uităte toate!

— Ascult, taică, iată nu mai plâng, dar spune-mi ce va fi cu copilașii mei, cum vor trăi ei între vecinii și Români moștri, dacă tatăl lor s'a făcut ludă, a vândut neamul, a ridicat arma sa contra sângelui neamului său!

O taică! Această e durerea care mă nimicește, o nefericita de mine!

— Cu cât grăești, păcătuești? — Nu-mai atâta s'ă fie credința ta? D-l Dumnezeu vede inima ta, vede copilașii nevinovați, și smerit li va întoarce pe ei la tine la ai săi, eu parcă o simt asta!

— O taică bun, începă Măriuca punând mâinile peste brațul bunului moșneg, mă tem că va veni, și mă tem că nu va veni, mă tem că a căzut în luptele blăstământului, și mă tem că trăește ca s'ă-mi adagă și înmulțescă nefericirea mea! Taică! Așa simt, că eu nu mai am scăpare, nu mai văz în muntea mea o cale pentru mântuirea lor și a mea!

— Fii liniștită fiică, — că toate aceste temeri ale tale sunt pentru voia Domnului o nimica, ci nu păcătui, nu te gânde la nimica, dăte cu trup cu suflet în scutul lui Dumnezeu Tatăl, roagă-te cu tare credință, că prin rugăciunea ta li vei mântui și pe ei vei mântui și pe copiii și te vei mântui și pe tine.

— El a ciungărit pe bunul Pascu, lui Trifu i'a tăiat o mână, pe mai mulți la porunca lui i-au ucis, și oamenii din satul vecin m'au scos pe mine afară din sat, casa ni-au aprins-o, zicându-mi că „ea e vipera serpelului“, afară cu ea de aici! Sau tulburat auzind fără de legile prin cari aduna proviant pentru tabăra dușmană... măcar eu nu l'am cunoscut de un suflet rău păcăl acum! Câte vieți și câte case au aprins mâna lui... ah doamne! Ucișag... tăciunar... tatăl copilașilor mei!... Taică... eu nu mai pot trăi...!

— Nu judeca fiica mea, ca s'ă nu fii judecată; dacă Tatăl n'ar voi, el n'ar fi astfel, este răsmeriță, este bătaia Domnului peste popoare... după proroc... dar inima ta, cătra soțul tău trebuie să tragă... fii tare în credință, în suflet și inimă... și acum ceasul al nouălea... slujbă mării Domnului... Vino fiica mea... vino și-ți înalță sufletul.

Făclile ardeau în Peșteră, deadreapta prșolului era ieslea cu fân, și preste ea un miel de trei zile alb ca zăpada, blând ca pacea îngerilor Dumnezești...

Slujba se începă, așa frumoasă și înălțătoare, după cum numai bunul bătrân preot o știa împlini...

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pre pământ pace între oameni bună învoire“.

Răsunau cântecele și toți erau răpiți prin duh de pe vământul blăstământului, erau transpuși din valea plângerilor și a nimicoirei, — departe — departe cu ani... departe cu locul... cu 1848 de ani îndărăt... în Vifleemul Judeei unde s'a născut fiul Dumnezeesc, cărui se închină cerul și pământul.

Peștera foarte sămăna acum cu cea originală, sufl-tele dreptilor săi-teu de bucurie, și preotul căpătă noi puteri, ear glasul lui răsună înt'nerit, căci li sălta inima în bucuria curatului său suflet mare și fără prihană

Li lăsam pe ei, să-și continue însuflețitele cântece și rugăciuni, ne luăm pe urma Pascului. Unde întărise? De două zile a mers, și nu s'a mai întors, nici el, nici calul său.

Când ajunse Pascu la marginea pădurii, calul începă a sforăi pe nări, a-și ascuți urechile și a se așterne șesului, colo cătră satul fumegând, unde se auzia încă un șgomot surd monoton și din depărtare de as'pra albei zăpade părau că saltă niște umbre negre, nocturne...

Dând după dealul „păcurariului“ Pascu și-nu calul în loc și rămase ca înghețat.

La razele focului unei șuri ce ardea în marginea satului, el văz pe șesul dintre dealuri o priveliște, pe care nu o putea înțelege.

Vr'o două sute de umbre roșii trisunau luptându-se prin zăpadă, și vr'o 30 animale negre, cumplite, mari ca furciturile, cu ochii roșii și cu spume de sânge la fături late, cu coarne răsuote în chip și formă drițăliu ciata inimică.

Ici-colo se mai auză câte-o pușcătură, apoi tipete și răcnete dureroase, încât Pascului i-se sui părul în cap, și furnicii reci li gâdliu prin vine. Colo'n dos fugiau vr'o patru inși spre pădure, de unde se auză băunatul lupilor, dar în urma lor se luă urlând răcnet de bălaur, un animal cumplit, săngerat, turbat și primejdios, li ajunse, se întoarce roată, și bieții fugari fură spulberați, patru inși în opt părți... sătenii, cari și-au apărât satul stingeau focul, și pe câmpia nimicoirei erau numai animalele turbate, răcniind groaznic, și sămănați sub picioarele lor ceata insurgenților, cari au venit să adune proviant pentru tabără.

Aceste animale turbate erau bivoliți din două sate, cu taurul, cu primejdiosul Bolovan în frunte. În șura și poiata lui Damaschin i-au închis cu grabă bivolarii, și nefericirea insurgenților a fost, că ajun gând în sat, în cea dintâi zidire au pus iască aprinsă, au tras salve de puști, și aceștia erau conduși de ginerile lui popa Simion, de Gavriș Varga din Turbuda, prefătușul domnului Greblu din Bălan, și sătenii au dat piept cu ei în capul satului, ca s'cum să-și vândă viața și averea, toți s'au pregătit de moarte și nici unul n'a murit, au perit înă până la unul inimicii, dal oăci mânia lui Dumnezeu e mare!...

Șura iute s'a aprins cu fân, cu pae cu stoguri, tulheș, și bivoliți cu focul în cap, spăriați, părliți și fripti au luat-o ca o vijehă nemai văzută, și năntea lor în stradă erau înșirați de luptă 200 de insurgenți cu nădragi și căculi roșii ca focul... și din puștile lor, curgeau gloantele cătră români cari veneau din sus, așa că jireada bivoliților a șjuns între ei icuții de o parte de flacări, de sita de Rcmâni, cunoscuții lor stăpâni, și din-olo, spre câmp insurgenții dau asalt asupra bivoliților.

Din cincisprezece pepturi eși un răcnet înspăimântător, și li luă în valuri

furtunatic, și-i măturară până afară pe șes, și aici ce s'a întâmplat prin amurgul nopții, nu vom mai descrie, căci nu este asemenea iad și asemenea torturi diavolii nu știu, cum au făcut acești bivoli sălbăticiți și turbați.

Năntea lor nu-i vitejie, nu-i armă... nu-i mântuire... nu! taurul părea că comandă cu răcnetul său diabolic, și dacă unul voia să fugă, imediat era izbit în bucățele de coarnele și frunțile lor furoșite de sânge.

— O! groaznică e mânia lui Dumnezeu tremura Pascu, stând în deal cu sania lui, și cu calul, cum ar stă o arătare de inger lângă vedenia iadului întorturat.

Lupii din pădurile vecine urlau, oamenii stingeau focul, bivoliții răsuceau din capete gemând lung și fioros, și jucând, șrind descompuneau cu totul victimele nefericitorilor insurgenți.

Sub poala pădurii, — aproape de Pascu lângă o salcă bătrână, — acum observa el tremurând, că stă un bivol culcat, și rumega liniștit.

Încet dinspre pădure se apropie să-l vadă... oare bivoliți sunt aceștia, sau tocmai diavoli, și făcându-și cruce se apropie!

Între trunchiul gros al salcei și între bivolul culcat, era lungit la pământ un bărbat robust, cu cizme nalte'n tureci, cu o manta albă, și cu o sabie oablă, lungă...

Din fruntea celui căzut isvorias sânge și în mână ținea morțiș o sabie ruptă drept în două.

Pascu se aplecă mai tare... încet cu luare aminte... și iată... era Gavriș... inimicul lui de moarte, care i-a fost tăiat urechile, care l'a fost dat la furci... și de starea nefericita a lui... acum plângea, lacrimând mut, cu durere!

— Sărmană Măriuca... sărmani orfani... sărman de tine Gavriș, unde te-a împins diavolul să ajungi... O! părinte Simioane mare e înțelepciunea ta...

Câmpul se liniștise. Satul fumega încă... iar bivoliții încet... a lene, se urniau unul câte unul spre sat, taurul înainte ceilalți după el.

În fine se sculă și Bodor, bivolul lui Trifu, care-l cunoștea bine și pe Gavriș, și care avea o stea albă pe frunte, se întoarce spre cel căzut... li răgi una uănchee... și o porni după ceilalți.

Gavriș se mișcă încet! Puse mâna pe frunte, și un oftat adânc eși din pieptul său. Pascu asculta și privia pe nefericitul, care voia să se scoale, dar cădea iar la pământ. Mantia lui albă era vâpsită jumătate cu roșu. În ceea parte a pădurii, lupii se arătau alergând la șes.

În fine șeză oblu, și o batistă își legă singur pe frunte... apoi începă a plâge acel bărbat puternic cu atâta amărăciune, încât Pascu se îneca de durere.

— Doamne, mare am greșit... o... pedeapsa ta... e... dresptă... O iubita mea... viață... o iubii... mei copilași... ah!... sătanol... diavole... mi-ai rupt raiul meu... mai aruncat... în... iad... Mă...ri...u...că... nici... dincolo nu te voi vedea... ah!... nemernicul de mine amar... de... maica... care... m'a născut... veniți... fiarelor... veniți și mă sfășiați... eu vreau... sunt... de iubirea... voastră... Mă...ri...u...că... eartă... mă... ertați-mă suflete... drepte... pe cari v'am gonit... uois... și batjocorit... o sfântule taică... părinte... Simioane... eartă-mă o! neamul... meu... îngenunchiat... tu, naș... a mea... batjocorit... mă ve-i ierta tu vr'odată... nefericita zi a nașterii mele... Doamne... aibi milă de văduva... de Mă...riuca și ingerii... orfani... Niculiță... Gheorghie... Mă...ri...u...că... Oh!... gemu el și căzu iar pe spate, iar lacrimile lui îcșgețau dimpreună cu sângele în mărgelile mari acoperindu-i obrazii, și părul său, de atâtea ori mângăiat cu o mână albă, a unei ființe iubitoare și sinceră, era sloit în sânge și lacrimi. Mustețile ca peana corbului, erau răsoiate purtând țurțăli roșii și murdari...

Pascu înțepenise. Incepeau puterile să-l lase și pe el, atât l'a cutremurat vedenia înfiorătoare, dar calul începă a se neliniști, a nechieză încet, căci lupii se certau mușcându se dela prăzile lor.

Pascu sări sus, se scutură! Doamne-ajută! Iute alergă la Gavriș, li strinse man-

taua pe lângă el, li ridica pe brate, și cu mare încordare li duse la sania lui, li culcă pe fân între loitre, și-l acoperi cu toale, porni calul încet cătră Bălan, scoase din traisă ploșca, li turnă în gură murendului rachie de prune.

Gavriș nu se mișca.

El sta a-neșit în letargia durerii de moarte.

— N'o drag calul meu! Înainte fără frică! Hi Corbule lui! Să nu întârziem.

Dar vr'o patru lupi să luă după el din valea Cucului; și Pascu începă a sămăna plumbi în cojocul lor, detunăturile sunau des, și urlatul de durere dovedia, că Pa-cu știa cu o mână pușca, la loc! Ear Gavriș se mișcă în sanie, — dar semn de viață mai mare nu dă, numai câte un gemet mai greu lăsa din când în când.

Corbul în două ceasuri de grea slujbă, să 'ntoarce cu sania pe poarta casei lui Moș-Popa.

Vântul și acum șuera printre crucile cimiterului, și Trifu iar veni schiopătând din pivnița ascunsă, cari grajiul a ars, casa era devastată, și Trifu și-a fost legat mâna cu lovăște, iar în urma lui venis motanul torcând cu coada în sus.

— Ce veste și povește nepoate Pascale!

— Lasă-mă frate, că-mi perd mințile... Ce-am văzut eu, aceasta veste, n'aș vrea s'o vadă nici păgânii, nici pizmașii noștri, nici morții, nici vii, nici cei ce-și vând sufletul și nația lor. Nu! e prea mult totuși... Mânia marelui Dumnezeu e groaznică, asta am văzut-o... Dar acum pe lucru frate... Dumnezeu să se îndure și să ne ajute, să împlinim dorința bunului preot.

— Amin! răspunse fătul Trifu, apoi făcând semne unul altuia, duseră bolnavul în încăperea Trifului în pivnița baricadată ca o cetate, li așezară în pat curat, încălziră apă, li spălară, iau legat rănile... și el li privia cu spaimă și amar... visă văzând cu ochii... încreția din frunte și gemea greu, când vedea urechile frumosului Pascu ciuntite, a zdrăvanului sătean, bun român, vecin al tatii popa, și văzând pe Trifu, fără putere în o mână, care spânzură în măneca sumanului.

Cu sila li dădură beutură încălzitoare și puțină brânză cu pâne, căci pe sub pleoapele-i strâns închise i-se strecurau lacrimile curate ca argintul, și din pepturi rănit, eșiau dureroase gemete și suspinuri.

Trifu încălză vin, li pipăra bine, li gustă să nu fie prea ferbinte, și vrând-nevrând li turnară cu încetul pe gâtul nenorocitului Gavriș...

— Astăzi mie, mâne ție, las' Domnule Gavriș, că toate le-o întoarce Dumnezeu spre bine!

Dar la asta Gavriș începă iar a plânge dureros!

— Taci mă nepoate Pascale, nu-l otrăvi! aibi milă...

Vinul și-a făcut datoria.

Toți trei au adormit în liniște, numai motanul stă năntea focului pe vatră și torcea cu voie bună, ca și cum pentru voia lui ar fi venit Trifu în pivniță cu locuința.

Pe-afară vântul șueră a pustiu, tot dinspre apus, și șopotea printre clopotele micului turn scârțăitor, șopotea versuri stichuri întregi, dar nimeni nu putea pricepe ce prorocie spunea vântul, nici nu știa nimeni, că de unde vine, și unde merge, în aceste vremuri primejdioase.

II.

Și le-a zis lor ingerul
Nu Vă temeți! că iată vestesc
vouă bucurie mare, care va fi
la tot norodul.

Luca II. v. 10.

Miriadele de stele scilpesc strălucind cu razer de argint pe cerul senin și ici colo prin satul pustiu se aude câte un cântat de cocoș.

Deasupra satului pe coline cătră peșteră, alegă Corbul cu sania și în sanie e încărcat vin, pâne și carne.

Înainte șede Pascu, îmbrăcat de sărbătoare, iar între loitre e bătrânul Trifu, lângă el Gavriș.

Gavriș e îmbrăcat cu frumosul port strămoșesc, căculă de miel, nădragi albi de lână, peptar nou înflorit, poartă un șerpar lat și o cămașă cu ciur pe umere, pe la măneci, pe la chietori, guler și piept.

De pe la culmile păduratice ale dealurilor, în pragul dimineții răsună cântece însuflețitoare, — colinzi și glasul fluierului acompaniază ici-colo, corul sărbătoresc al codrilor.

Zăpada scipește, aurora și întinde razele aurite peste vârful dealurilor, — sațele din vale — parte ruinate dorm în adâncă tăcere, iar Gavriș privește pe sub eciulă satul din vale, — vede câmpia lângă sat, și pe câmpie în zori, se mai văd umbrele negre, mișunând de ici-colo, — și urlând a moarte, nimicire și pustiu, — dar tot mai tare răsună de pe muchea dealului un cântec minunat, ce intră prin înima omului, — și-i îmbucură și înalță inima, sufletul și gândurile întristate.

Din peșteră răsună din sute de voci:

Christoase naște slăviții!
Christos din ceruri întîmpinăt
Christos pe pământ
Înalțați-vă
Cântați Domnului tot pământul!

* * *

De-odată cu zorile, peștera e locul fericirii, — copii cântă și colindă, mamele, fetele, bătrânii, după slujba săvârșită de Moș-Popa colindă într'un glas și se îmbrățișară cu dragoste.

O clipită, pare, că toți și-au uitat năcazurile lor și s'au unit cu cetele cerești întru cântarea mării celui Prea Sfânt.

Nu mai Măriuca sta retrasă, copilașii erau triști... inimile lor erau sfâșiate de e durere, pe care nimic nu o mai putea vindeca.

Deodată însă dela ușa peșterii răsună cu puternice glasuri, de cari se cutremurau munții, dealurile și văile:

„Trei crai dela răsărit
Cu steaua an călătorit

„Și le-a fost loc de 'ntrebare
„De nașterea la un cralu mare! etc.

Perdeaua intrării se desfăcu în lături, — și înaintea altarului și a lezei de fân, trei bărbați ingenunchiază, își luară căciulile din cap, și glasul lor se îneca în rugăciune sfântă, din inimi cercate. Cel din mijloc se prosternu de trei ori, — apoi părintele îi puse patrafrul pe cap, — îi ceti lacrimând, — și iată, că bărbatul se sculă repede, sărută crucea și mâna popii, — și se îmbrățișară!

— Tu ești oia rătăcită, pe care iar te-am găsit, — vin'o la brațul meu, și binecuvântarea zilei de azi fie cu tine și familia ta! — zise părintele, — iar Măriuca cu copiii, numai acumă cunoșură în bărbatul străin, legat la frunte pe Gavriș. Copilașii îi cuprinsură genunchii, Mărioara Pa îmbrățișat cu dor, durere și foc iubitor, — iar părintele Simion șoptia printre buze:

»Binecuvântat fie numele Domnului.»

* * *

Masă mare s'a întins. Trifu cu mâna lui tălată, închină cu stînga, în sănătatea celui reîntors, — Pascu ridică păharul, cerând dela Dumnezeu ertare pentru cei căzuți, — părintele ceru muiarea mâinii marelui Dumnezeu, — iar copilașii de două părți stînd pe genunchii lui Gavriș, tot mereu îi desfășiau legătura de pe frunte, să vadă rana, — numai mama lor îi putea mulcomi.

* * *

În 20 Decemvrie, s'a fost retras generalul Wardenor dela Huedin, Nicolae Corcheșiu și Clemente Aludeanu, tribunii lui Iancu, ținură singuri pept inundaiei insurgenților, — dar fără ajutor și muniție, ei fură siliți a se retrage, — iar insurgenții intrară spre inima Ardealului, — dintre aceștia vr'o 200 o luară pe la Almaș, pe valea Almașului în jos, — și ei, cu alți din neamul lor, au pregătit triste sărbători de Crăciun, satelor ce aparțineau pe vale dela Hida până la Jibou.

Pe câmpia Chiendrii însă, — uciși de animalele turbate, și-au aflat mormântul, mai mulți ofițeri și șergi de ai lor, — iar Gavriș, — după trei zile dela cele întâmpiate mai sus, era la Mărișelu, cu Vasile Todor și Matei Nicola, în fruntea a 30 de voinici de pe Valea Almașului.

* * *

Măriuca era voiosă, copii cu multă voe bună, și bătrânul preot, mîngăindu-le ale lor plete crețe și negre moi ca mătasa, mereu șoptea:

»Fie numele D-lui binecuvântat de acum și până'n veac!»

— Sărbători fericite! —

I. Rodina.

Toamnă.

Iar e toamnă, iar e toamnă,
Negură se 'ntinde 'n zare;
Plînge 'n ramuri goale vîntul:
Frunza zuzuie 'n cărare.

Codrul geme, valea tace,
Tace doina din poiană...
— „Să mă duc, sosit-a vremea:
„Remâneți cu bine, mamă“.

„... Și tu pleci, mă lași azi și tu...
„Serie câte-odată, dragă!“
— Și am plecat de-odată cu tine,
Tristă rîndunea pribeagă...

Par'că iar văd Oltu 'n vale,
Satul, strîmta-ne uliță.
— Cum plîngea sărmana mamă,
Răzimată de porțiță!

Brașov. Vasile Stoica.

Banii...

La voi se 'nchină lumea 'ntreagă,
Voi a-ți gonit din cer pe Dumnezeu
Și 'n slujba negrului Satană
Voi prigoniți pe om mereu.

Cînd fulgere eobor din cer,
Ori mîna erudului tâlhar
Spre voi se 'ndreaptă... pentru voi
Se 'nchină omul la altar.

Voi isvorăți în ochi izvorul,
Din care curge-o vecinicie
Amarul lacrimilor multe
— Soli vestitori de sărăcie.

Cînd prispa game de durere
Și ochii negrii mor în zare...
Icoana voastră poartă 'n silă
Pe robul pînii 'n larg de mare.

Voi înălțați mereu zăgazul
Dintre colibă și palate
Și 'mpingeți veacuri după veac
În vremuri vechi întunecate.

Din ochiul vostru de Sătană
Răsare vrajba 'ntre împărați...
Săscute sabia și 'n zare
Se văd șiraguri de soldați...

Voi radeți tainic bani vicleni
Și nu vă milă de soldatul
Nici unui împărat vrăjmaș,
Căci voi alegeți pe 'mpăratul.

Stăpânitori mereu în lume,
Voi sunteți umbra și căldura,
Și 'n lumea voastră aurită
Purtave-ți dragostea și ura.

Cluj. V. Nișescu.

De pripoană....

De pripoană lângă ceardă
Stă legat un murg rotat;
Stă de-un ceas în frigul toamnei
Și-l bat vînturi, ploii îl bat.

Înlăuntr'un ceardă șeade
Un voinic dărz și spătos,
De sub fruntea sa cea largă
Strălucesc doi ochi drăcos.

La teigheal fură privirea.
Între orame surizînd,
Crîsmărița cea frumoasă
Stă o doină îngănînd.

Ear mînuța ei aleargă
Purtînd acu'n grabnic zor,
Tot sporește 'nfloritura
La beteala cea cu flori.

Ea zorește acul spornic
Pe un câmp de trandafiri
Și nu vede cum voinicul
Mai o soarbe din priviri.

Vîntul plînge pe sub streșini
Șuieră lung prin brădet:
Două inimi bat în ceardă
Într'un dor nemîngăiet.

De pripoană lângă ceardă
Stă legat un murg rotat,
Nu știe de el stăpînul
Că-l bat vînturi, ploii îl bat.

Bistrița. Emil A. Chiffa.

De cînd colindă oamenii?

(Din „Datinele și credințele Românilor“.)

După ce a zidit Dumnezeu lumea a făcut pe om ca să stăpînească cele zidite de el, fiind în buna credință că omul făcut după chipul și asemănarea lui D-zeu va fi mai înțelept decît celelalte făpturi. Așa ar fi și fost, dacă tatăl dracilor n'ar fi pizmuit lumea și pe cărmacii ei.

Dumnezeu dînd porunci oamenilor celor d'întîi, le-a dat și îngăduințe că pot face ce vreau prin raiul plin cu toate bunătățile, numai una nu li iertat să-o facă și anume să nu asculte de omul cel cu ciabica roșie. Oamenii cei d'întîi au și dat fîgăduință că de atare om se vor feri ca de foc, căci doar bine le era lor acolo și apoi un mai mare bine de unde poți aștepta? Diavolul însă tot diavol de cînd li lumea, hamniș și prefăcut să schimbe într'o pasere frumoasă și cânta în jurul casei oamenilor celor d'întîi:

„Tu măi gazdă bun
Ascultă ce-ți spun,
Haida dela soare
Colea la răcoare“.

Apoi mai sărînd împrejurul casei își începea iarăși cântarea, cântînd de-ți fura inima și te ducea în ispită.

Femeia cea d'întîi, — cum o fi chemat'o nu știu — curioasă ca toate femeile de azi, fără știrea bărbatu-s'o se tupilă pe la fundu casei și o luă pe urma păsăruiciei, ca să vadă că unde o îndeamnă să meargă. Cînd erau departe de casă ca de o poștă bună, păsăruica s'a dat peste cap și s'a făcut un fîcior frumos, ca și care femeia nu mai văzuse. Femeia cum îl văzu îi pică drag și-i fîgădui că e gata să-și lase bărbatu și să meargă în lume cu el. Dracului numai atîta i-a trebuit. Se dă cu buna și cu vicleșug pe lângă necredincioasă și o îndeamnă ca să-și aducă și pe bărbatul ei, că de îl va aduce pe ea o va face mai frumoasă de cum sunt toate vietățile și așa apoi va porni în lume.

— Dar cu bărbatu meu ce vei face, întrebă femeia.

— Pe el îl voi pune mai mare peste toate bunătățile mele, îi zise dracu.

— Bine, mă învoiesc, dar așa numai ca pe mine să mă faci mai frumoasă decît toate făpturile lui Dumnezeu. — Dracu îi fîgădui și așa după ce s'au înțeles s'au despărțit ca în ziua viitoare să se întîlnească iarăși.

Întorcîndu-se femeia, omul văzu că femeii îi lipsește ceva. Ea era mai îngîndurată și mai fără voie, iar inima îi era plină de lățărnicie.

— Ce-i cu tine tu femeie, că de o vreme încoace pare că nu mai ești cum ai fost, o întrebă bărbatul.

— Așa-i bărbate, ai toată dreptatea, că nici eu nu știu ce-i cu mine. Dar uite ce-am visat astă noapte, că eu numai atunci voi fi pe cum am mai fost, cînd vom în-cunjura casa de nouă ori și apoi tot dintr'un suflet ne vom duce până la apa ce nu se tulbură și la pămîntu ce nu se moaie.

— Bine nevastă, voi face și asta pe voia ta, numai să te mai văd în starea în care ai fost, îi zise bărbatu și luîndu-și merinde, înconjurară casa de nouă ori și apoi tot într'un suflet o luară la fugă în nădejdea că vor afla locul ce îl căutau.

Diavolul însă ca să-și bată joc de femeia cea necredincioasă și de bărbatu cel slăbănog, i-a lăsat să umble lumea întreagă pentru a-și ispăși slăbiciunea credinții lor. Așa a umblat Dumnezeu știe cîta vreme întrebînd de frunză și de iarbă, că unde-i locul ce nu se moaie și apa ce nu se tulbură, până ce au călcat întreg pămîntul.

La o vreme ne mai putînd alerga de trudii și îmbătrîniți ce erau se așezară pe o stîncă neagră ca noaptea și fără să știe începură a plînge de năcaz.

Omul îi arunca vorbe grele femeii, zicînd că l'a purtat nebun, fără să fi ajuns la ceva ispravă.

Femeia plîngea și tăcea, căci se știa vinovată.

Nu peste mult osteniți de drum adormiră, fără a lua în samă că își odihnesc bietele ciolane pe o peatră rece și colțuroasă. Într'un târziu auziră însă un vuiet de gîndeai că să răstoarnă pămîntu. Să treziră. Mare le-a fost mirarea cînd înaintea lor văd un om cu o ciabică roșie încunjurat de alți oameni mai mici îmbrăcați în haine care de care mai pocite și mai sdrențoase.

Bărbatu văzînd pe cel cu ciabica roșie sta ca înlemnit de frică și de spaimă și nu grăi nimic, aducîndu-și aminte de fîgădașul dat lui D-zeu, că nu va sta de vorbă cu omul cel cu ciabica roșie. Femeia însă limbută îl luă pe dinainte și îi

spuse celui cu ciabica roșie să a umblat și că cauta pămîntul ce ru se moaie și apa ce nu se tulbură

Nebunilor, le zice diavolul — căci doar el era prefăcut în om cu ciabica roșie, — voi căutați pămîntul pe care acumă vă aflați, și apa pe care o aveți înaintea voastră, de nu credeți ian uitați-vă la peatra pe care sunteți, căci deși o a-ți udat cu lacrimile voastre ea nu s'a mulat, apoi peatra încă nu este altceva decît pămînt, iar apa ce nu s'a tulbură sunt lacrimile voastre curate. Apoi le povestă că el e diavolul care i-a înșelat schimbîndu-se în păsărică și mai pe urmă într'un fîcior sdravîn și frumos.

Femeia auzindu-l a plîns cu hohot, de s'a auzit peste țări și mări, căci îi era rușine de slăbiciunea ei.

Ingerii Domnului, cari pe vremea aceea umblau pe pămînt s'au dus la ia și mîngăindu-o iau zis, că de vrea să mai fie credincioasă lui D-zeu, să ia lumea pe rînd și să umble cîntînd pe la toate casele căte le va afla, până vor da de Dumnezeu.

Și cum Doamne, căci cînd noi am plecat la drum numai o casă a fost, unde vom afla și alte case? întrebă bărbatul.

Cearcă și vei afla, zise ingerul și se depărtă.

Oamenii luîndu-se la drum mai mare le-a fost mirarea căci în toată valea aflau căte o casă. Astăzi încă umblă și vor mai umbla încă mult drept pedeapsă, că ar călcat porunca lui D-zeu.

Oamenii de acum auzindu-i s'au îndemnat și umblă și ei a colinda pe la case, nu însă în toate zilele, ca oamenii cei pedepsiți de Dumnezeu, ci numai odată în an, lăudînd pe D-zeu și pe ingerii săi, fiind de credință, că cine nu umblă la colindat barem la o casă, nu face pe placul lui D-zeu.

Așa s'a izvădit colindatul, și acesta până atunci va ținea până oamenii cei pedepsiți își vor găta și ei colindatul aflînd pe D-zeu.

Bistrița.

Teodor A. Bogdan.

Să iubim învățătura.

Cine știe carte, trebuie să știe mai multe, căci în cărți sunt scrise de învățați, sfaturi și povești folositoare pentru oameni. Dacă noi Românii am lua în seamă învățăturile și sfaturile ce ni-se dau prin cărți, în scurtă vreme am ajunge poporul cel mai feroit din lume, fiind-o suntem din neam bun de oameni și se știe că: „Cei din viață, învie“ și că „Din stejar, stejar răsare“.

Suntem urmașii a două popoare viteje, înțelepte și curajoase, despre a căror nume se va pomeni, cât o trăi pămîntul. Ne tragem din Romani, poporul cel mai viteaz, cel mai înțelept și cel mai bogat, care în vremea veche stăpînea aproape lumea întreagă, avînd împărăția cea mai puternică de pe atunci „Imperiul Roman“ cu capitala Roma. Ne mai tragem și din Daci, un alt popor tot așa de viteaz și de înțelept ca și Romanii, cari au trăit acumă 1800 de ani în urmă în țara noastră, care pe atunci se numea Dacia.

Dacii, o mîna de oameni și cu o țară mică față de împărăția Romanilor, erau așa de curajoși și de războinici, încât băgase spaima și frică în popoarele cu care s'a băteau. Ca vecini cu Romanii, căci nu-i despărțea de cît Dunărea, le-au făcut multe năcazuri și neajunsuri și acestora. În timpul iernei cînd îngheța Dunărea, dădeau năvală în țara lor și apoi dă Doamne bine! Prădau și jăfueau strănic, din care cauză au avut și mai multe războaie. Au fost bătuți în multe rînduri dar, de multe ori, au eșit și ei, învingători. Ajunsesse vremea, cînd Romanii ceș atata de vestiți să fie obligați a-le plăti o dare anuală sau un fel de bir cum se mai zice.

Cu suirea pe tronul Imperiului Roman a împăratului Traian, li s'a înfundat și Dacilor. Acesta, intrînd cu armată numărînd în Dacia, i-a bătut de i-a stins și le-a luat și țara. Mulți ofițeri din armata Dacilor s'au ucis singuri bînd otravă și chiar Decebal regele lor, după ce și-a distrus toate averile, s'a tăiat singur cu sabia lui, numai ca să nu cadă viu în mînele Romanilor. Parte din Daci au fugit încotro i-a îndreptat Dumnezeu, iar parte au rămas pe loc supunându-se Romanilor.

Și fiind-că Dacia rămăsese acumă aproape pustie, Traian ca să o populeze o adus din împărăția Romană o mulțime de Romani și i-a așezat în aceste locuri. Aceștia s'a înprăstiat în Dacia rămășiți, îi învățară să vorbească, să scrie și să citească în limba lor romană.

Din acești Daci și Romani s'a născut poporul românesc, care suntem noi „Românii de astăzi”. Așa dar, suntem strănepții Romanilor și ai Dacilor. De la Romani am moștenit limba, deșteptăciunea și iubirea de învățătură; iar de la Daci am moștenit curajul și iubirea de țară. Nu numai că suntem din neam bun de oameni dar, ne-a dăruit bunul Dumnezeu și o țară frumoasă și bogată cum multe națiuni ar dori s'o aibă. Cu câmpii întinse și mănoase, cu dealuri înalte și acoperite cu iarbă, cu păduri, cu vii și cu pomi rădători, cu munti înalți și stâncoși plini de avuții căci, din regiunea munților să scoate sare, cărbunii de pământ, pucioasa, ferul, aurul, arama și altele; cu izvoare răpăși și răcoroase pline de pește și cu o climă dulce și plăcută.

Așa fiind lucru, ar fi o rușine pentru noi Românii să nu iubim învățătura. Învățătura se câștigă prin școală și prin biserică. Ele sunt mijloacele prin care se poate instrui un popor și poate înainta o țară.

Prin biserică și prin școală ne hrănim sufletul, adică ne îmbogățim mintea cu fel de fel de cunoștinți folositoare, ne întărim judecata și muștrarea de ouget.

Omul care, are muștrare de ouget, nici odată nu dorește și nu caută a răpi dreptul altuia, ci prin muncă cinstită și dreaptă, caută a-și procura lucrul de care are trebuință. Omul se compune din corp și suflet. Corpul să poate numai casa sufletului. Când casa de locuință îi reș, ne îmbolnăvim numai decât. Tot așa se întâmplă și cu sufletul. Dacă corpul e bolnav, sufletul e bolnav și dănsul, odată de te doare numai un deget sau de ai osărie-tură cât de mică, simți durerea și ești neliniștit; nu îți găsești astămpăr. Iar când sufletul părăsește corpul, adică când omul moare, atunci poți să tai corpul în mii de bucăți, că nu simte nici o durere. Când sufletul e bolnav numai decât se îmbolnăvește și corpul căci, îndată ce ai vr'o supărare în suflet sau vr'o muștrare de ouget, odată ai făcut vr'un rău sau ai răpit lucrul altuia pe nedrept, începe a te durea capul, a-ți lipsi pofta de mâncare, a nu putea dormi și a fi mereu neliniștit așa că, corpul slăbește și cu zi, se istovește de puteri și omul în starea aceasta, sătul de viață, părădu-i-se zilele amare, dorește moartea din moment în moment.

Corpului să-i dăm hrană bună și cât îi trebuie, muncă potrivită și puterile și să-l îmbrăcăm bine, ca să fie sănătos și puternic, iar sufletului să-i dăm învățătură. Un om învățat a zis: „Mintea sănătoasă să găsească într'un corp sănătos”. Oamenii învățați au mintea luminată, înțelegerea și judecata dezvoltată, așa că își pot da seamă că un neam de oameni care au aceeași lege și vorbesc aceeași limbă, alcătuiesc o națiune.

Cine nu-și iubește națiunea, limba religia și țara, în care s'a născut, trăiește și are să moară, nu merită să trăiască pe fața pământului.

Întă câte-va exemple privitoare la iubirea de țară, de neam și de limbă:
Nemuritorul poet Vasile Alexandri, silit de oare-care împrejurări a-și părăsi țara pentru un timp oare-oare, întristat ca de moarte că se despărte de ea, o dela sânul mamei, când se treacă hotarele cu ochii scăldați în lacrimi și în hohote de plâns suspinând striga:

Eu te las țară iubită,
De al tău cer mă depărtez
Dar cu inima oernită
Plâng amar, amar oțez!

Apoi știind că zilele omului nu se știu, îngrijat că se poate întâmpla să n'o mai vadă, tot plângând zicea:

Cine știe, cine știe,
Dacă împins d'al soartei vânt
M'oi întoarce în veselie
Să mai sărut al tău pământ!

Un alt poet român, Sion, ale cărui case ar fi oale și ulcioare, își arată iubirea și dragostea pentru limba noastră românească astfel:

Mult e dulce și frumoasă
Limba ce vorbim!...
Altă limbă armonioasă
Ca ea, nu găsim.
Saltă inima în plăcere,
Când o ascultăm
Și pe buze aduce miere
Când o cuvântăm.
Românească o iubește
Ca sufletul său;
O! vorbiți, scrieți românește
Pentru Dumnezeu!

Asemenea un alt poet Ioan Nenițescu, care a murit în floarea vârstei, își arată iubirea de țară și de neam în felul acesta:

Și din așa părinți de seamă
În veci s'or naște luptători,
Ce pentru patria lor mamă
Vor sta ca vrednici luptători.

Au fost eroi s'or să mai fie
Ce or frânge dușmanii cei răi;
Din coapsa Daciei și a Romei
În veci s'or naște pui de lei!...

Întă cum și Majestatea Sa Carol I Regele României își îndeamnă și sfătuiește supușii săi, pe care îi iubește din suflet și din inimă, să-și păstreze și să se îngrijească de viitorul limbei strămoșești.

— Frumoasa și ducioasa limbă românească mi-a devenit îndoit de scumpă, din ziua când am auzit-o răsunând pe buzele neuitatei mele copile și de când, spre a mea mângăiere, urmasii mei o grăesc în jurul meu!

„Trebuie să ne ocupăm și să ne interesăm de viitorul limbei noastre, care s'a păstrat neatinsă în câmpiile roditoare ale Dunărei și în plaiurile mărețe ale Carpaților, aceste ținuturi încântătoare descrise cu măiestrie și într'o limbă să de curată de poezia noastră populară Vasile Alexandri.

„Să păstrăm frumoasele expresiuni întrebinate de străbuni și acele cuvinte care au căpătat de veacuri împământenire.

Apoi face întrebarea:

— Ce limbă are norocul de a avea patru cuvinte pentru o însușire, care trebuie să fie mândria fie-cărui popor, care trebuie să fie scrise pe steagul fie-cărui armate: Voinicia, vitejia, bravura, eroism?

Indemnându-ne ne zice:

„Să ne ferim de expresiuni și de cuvinte străine, care au menirea a înstrăina poporul de limba sa. Limba este comoara sufletescă a unui popor. Prin ea, oamenii devin o națiune.”

Prin învățătură vom ajunge a ne da seamă, că bunul Dumnezeu a înzeștriat pe om cu minte, înțelegere și judecată și că l'a lăsat să stăpânească pământul și tot ce se află pe dânsul și că omul nu e făcut să trăiască numai pentru dânsul. Întă ce a zis Mântuitorul Ius Christos: „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși” și „Cea ce ție nu-ți place, altuia nu face”.

Să iubim dar învățătura din toată inima, din tot sufletul și din tot ougetul și să nu uităm vorbele unui poet care a zis: „Sus Române sus!”

Gr. N. Coatu,
Banca-Tutova (România).

Paradisul pierdut.

După Andersen.

A fost odată un fiu de rege. Acesta avea o mulțime de cărți, din care învățase multe, și știa despre toate. Un lucru nu afla nici într'o carte, anume, că în care parte este paradisul? Fiind-că nu aflase încă nimic despre acesta, mintea lui se munea tot cu aceasta întrebare.

Adese-ori zile întregi le petrecea prin păduri, fiind neîncetat stăpânit numai de gândul, că în care parte este paradisul? Odată ajungându-l noaptea prin pădure, unde întunerecul e mai fioros printre arbori; a erupt deodată un vifor și fulger și o ploaie torrențială, care l'a udat până la piele, dar el și-a continuat calea.

De odată a zărit din depărtare o rașă de lumină, către care și-a îndreptat pașii. Apropiindu-se de această lumină, vede, că este un foc într'o peșteră mare un foc așa de mare la a cărui flăcări se putea frige un bou.

În fața acestui foc stătea o femeie înaltă, serioasă cu părul negru, învățind o frigare, pe care se frigea un cerb.

Sosind fiul de rege lângă peșteră, femeia l'a agrăit: „Vină înlăuntru fără frică! aici ai să te încălești la foc și să-ți sboicești hainele!”

Întrebat fiul de rege în peșteră, a întrebat unde se află?

„În peștera vânturilor” i-a răspuns femeia, și a zis: „Am patru feciori, Vântul de mează-noapte, de mează-zi, dela răsărit și dela apus.”

Unde sunt acum? întrebă fiul de rege.

„Acesta n'o știu! fii mei sunt independenți; acolo umblă unde le vine la scooteală și numai în urmără își dau seamă despre faptele lor. Dacă au făcut rău, îi pedepesc.”

„Îi pedepsești?”

„Da, desigur îi pedepesc. Vezi acolo pe acel cui patru saici? Cel ce nu să poartă bine acolo ajunge în sac, și până atunci nu poate sbura, până nu s'a ispișit greșeala.”

S'a auzit o vâgeială în apropierea peșterii.

„Aici sosește unul din fii mei”. Era Vântul de mează-noapte, care sosește acasă, acoperit de zăpadă și sloi de gheață, toate hainele erau o gheață, și căciula-i albă din blană de urs alb (polar).

Înfățișarea acestui Vânt, era aspră, însă la semnul dat de mamă-sa, a vorbit amical cu fiul de rege.

Vântul de mează-noapte a spus pe unde a umblat. Pe Marea de gheață, la vânătoare de urs de mare, a luat parte la escourșuni pe gheață.

Când s'a gătat acesta povestea, a intrat în peșteră Vântul de apus. Acesta avea pe cap o pălărie de fier, cu pereți lași, și un baston de lemn de „Mahagani” în mână, pe care l'a va fi tăiat din care-va pădure din America.

»De unde vii?» îl întrebă mamă-sa.

„Din pădurile seculare, din desișurile nepătrunse, am sburat de-alungul peste râurile sălbatice, am alergat jos pe luncile pompoase, unde m'am întrecut în fugă, cu Zebrele sălbatice, și am scuturat fructele de pe pomii de Cocus”.

Etată sosește și „Vântul de mează-zi. Avea în spate o mantauă de Beduin, și pe cap un turban.

„Dar tu pe unde ai umblat?” îl întrebă mamă-sa.

— În Africa. Am umblat cu Hotențoții, la vânătoarele de lei! m'am jucat de-a fuga cu Ștruți. De acolo am sburat pe insula Zachara. Am întâlnit o caravană, cu care am dat față. Tocmai atunci ai fost uois cea din urmă Camilă, ca să poată ajunge la apă de beut, dar său puțină apă au aflat într'ansa. Soarele ardea, nesipul era fierbinte, eu mi-am sfredelit un loc sub nășip, de unde am ridicat stâlpi gigantici în înălțime colosală, cu care am sburat oătră caravană”.

„Să fi văzut spaimă — spune Vântul de mează-zi — se închinau înaintea mea și mă rugau să nu-i dau peirii. Eu însă am pus pe capul lor stâlpii și turnurile de nășip sub care acuma zec fugrupăți. Dacă odată voui sufla de pe ei, acest nășip, numai oasele lor albe, vor spune, că au umblat pe acolo.”

„Așadară numai fapte rele ai să vărgăte — zice mamă-sa — „Întă în sac!”

Fără veste, l'a prins de brâu mamă-sa și l'a aruncat în sac. S'a vârpălit atâtea, până ce mamă-sa l'a apăsă bine în sac, și atunci a rămas nemioșcat în loc.

— „Sunt desfrânați fii mei așa-i?” — a zis mama — „dar eu știu să-i stăpânesc.”

Atunci intră Vântul de răsărit, în haine lucitoare ca în China.

— „Dar n'ai fost în paradis?” întrebă mama.

— Acolo numai mâne voui să sbor. Acuma vin din China, unde am jucat în jurul turnului de porțelan.

— „Din paradis ai să-mi aduci din izvorul înțelepciunii câte-va picături într'o sticlă.”

— „Aduc mamă!” dar de ce ai băgat în sac pe fratele meu mai mic Vântul de mează-zi? lasă-l îndată liber. Lasă-l, ca să-mi povestească despre paserea Fenice. Zăna măiastră din paradis de câte ori vine vântul la o sută de ani; ca să o cercetez, despre Fenice vooeste să audă. Deschide mamă sacul! Ț'am adus ciai (teă) proaspăt din China.

De plăcerea ce avea pentru ceaiul chinez și pentru-că Vântul de răsărit, care era dragul mamei, a eliberat pe Vântul de mează-zi.

— „Etată o frunză din planta favorită a zănei din paradis!” — a zis Vântul de mează-zi, frunză de Palmier. Aceasta am primit-o dela neînbătrânita pasere Fenice, pe această frunză ea s'a descris toate întâmplările vieții sale. A trăit o sută de ani; eu însuși am văzut când a împlinit al sutălea an, cum s'a aprins ouibul, în care seșea. Cum pooneau multele oungi uscate, cu cari era înconjurat ouibul, care în cele din urmă a fost întreg cuprins de flăcări, așa că paserea Fenice, ce se afla în el, s'a prefăcut în cenușe; frigan-gându-se ouăle ei în geraticul roșu, cari ouă printr'o poonitură sfărâmându-se a eșit din ele tinera pasere.

Acesta este regina paserilor.

— „E gata cina” — strigă deodată mama. — Atunci se așează toți în jurul focului; fiul de rege s'a așezat lângă Vântul de răsărit, cu care în curând s'a împrietinit, și au povestit, și vorbit despre paradis.

— „Unde este acuma paradisul?”

— Paradisul este sus, deasupra stelelor, unde cu încetul s'a înălțat. Acolo în paradis locuiește Regina măiastră cu părul de aur; acolo nu pătrunde moartea, acolo este insula unde locuiesc fericele nemurire și bucuriile adevărate. Dacă așa mult ai dori să o vezi, atunci, mâne te conduc — zice Vântul de răsărit — dar acum haide, să dormim”.

În curând au adormit cu toții.

Dimineața când s'a deșteptat fiul de rege, nu mai era în peștera vânturilor, ci în spinarea vântului de răsărit, în înălțime, între nori.

— „Bună dimineața!” — zice vântul — mai puteai loca dormii, acuma nu mai vezi nimica pe pământ, orașele sunt așa de mici, ca niște puncte făcute cu cretă”.

Au zburat mult timp așa cecece fiului de rege și plăcea. Însă părea că voozbura ziua întregă, dar deodată au simțit un profum dulce și ademenitor de flori, care era răspândit prin aer.

— „Acuma îndată vom fi în paradis” — zice vântul „De acuma nu mai sburam în sus”. S'au lăsat în jos și peste puțin au dat de o pajște verde ca mătasa, pe care s'au așezat.

Mii de flori miroitoare respăndeau profumul lor dulce peste acest loc aproape de paradis.

— „Suntem în rai?” — a întrebat fiul de rege.

— „Încă nu!” Vezi acea stâncă cu pereți înalți și deschișătura acelei peșteri? Peste aceste avem să sburăm, însă te învâluește, pentru-că acolo este aerul ca gheață de rece”.

Au plecat și au străbătut și orepăturile peșterii. Era un frig teribil, dar n'a durat mult, ci curând a apărut partea de dincolo a peșteri. Acolo s'a ivit azurul cerului albastru.

S'a gătat peștera și au eșit într'un câmp admirabil de frumos. Adia un aer dulce de un parfum îmbătător și aerul era așa de lin.

Acest câmp apoi s'a prefăcut într'o grădini frumoasă și bogată, unde Palmierii, florile de o mărime ne mai văzută, flori cu lustru de aur, plante șoptitoare muguri de flori, cântărețe în colorii bogate, cari își răpeau privirea, toate înfloreau în această grădini.

Lei și tigrii se apropiu de ei și se alintau oătră ei, ca cele mai blânde animale, ca pisicile de casă.

Porumbii sălbatoci, cu penele arginții de mătasă, zburau pe spatele tigrilor, și se jucau cu ei.

O vâloca cristalină cu spurme arginții, șerpua în lungul acestei grădini.

Deodată se ivește o ființă cu o față blândă, cu o haină lucitoare, — era încântătoarea Regina măiastră cu părul de aur, care se apropia de dânsii.

Vântul de răsărit (Siroo) i-a predat palmiera și povestea paserii Fenice. Zăna măiastră prințând mâna fiului de rege l'a condus în palatul său, i-a arătat cele mai scumpe podoabe ale paradisului, l'a condus în acel mare palat, unde sufletele dreptilor se bucură, cântă și sunt vesele. În fine i-a arătat palatul cel mai miraculos, acesta avea pereții din cristal și totuși avea o grădini minunată. În mijlocul acestui grădini, era arborele sau pomul științii.

Fiul de rege mirându-se zice: „Oh! ce frumșeți! Dacă eram eu Adam, eram tare și nu călcam poruica lui Dumnezeu, atunci era și azi raiul pe pământ”.

Frumoasa Regina l'a condus și mai departe. După ce obosise fiul de rege, admirând frumșețile pline de farmec, ei a zis:

Pot eu să rămân aici pentru totdeauna?

— „Da” — răspunde regina măiastră — „dacă vei fi mai tare decum a fost Adam; dacă însă nu te simț destul de tare, reîntoarce-te, du-te iară cu vântul de răsărit; dacă crezi că ești destul de tare, atunci rămâi aici, și rezistă (împotrivescete) o sută de ani ispitelor și te ferește și apără de ele, — aici în paradis o sută de ani se par ca o sută de zile. Eu saramă departe de aici, însă te voi chema neîncetat, și am să-ți fac semnul cu mâna „Vino”, dar tu să nu mă urmezi, să nu faci în urma mea nici un pas, pentru-că cu tot pasul perzi din puterea de a te stăpâni (de rezistență). Eu în fine mă voi odihni în acea grădini de frumusețe, unde se află pomul științii, am să dorm sub pomii cu flori parfumate, dacă ai venit în urma mea și te-ai plecat oătră mine, atunci eu și-aș zimbi și atunci ai pierde puterea de rezistență, nu te-ai putea stăpâni ca să nu mă săruți, dacă m'ai sărutat, atunci paradisul tău va fi sdruncinat din temelie, și ai să cazi în cea mai mare adăncime și te așteaptă amarul și miseria împământească”.

— „Rămân și voi fi tare!” — a zis fiul de rege.

Vântul de răsărit a sburât, și fiul de rege a petrecut admirând peștera, regina fermecată. Apropiindu-se de ea a zis oătră

